

EPTON PUVIS DE CHAVANNES

Ο ΑΔΙΕΥΣ

ΠΑΝΔΩΗΝΔΙΑ

ΕΤΟΣ Β'

15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1902

ΙΤΑΛΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΜΗΤΕΡΑ

Κρέμεται τὸ σπαθὶ κοντὰ 'ς τὴν κούνια σου, καλὸ μου,
ἀλλὰ τὸ χέρι δέν εἶναι ποῦ τὸ σφιγγε στὴ νίκη.
Μακρὺς ὁ λάκκος π' ἀνοιξε καὶ κλεῖ τὸ γίγαντά μου.
Κάμπους, βουνά, χωρὶς αὐτὸν μάχης καπνοὶ σκεπάζουν,
ἀλλ' αὐτὸν τώρα ποῦ κονιῶ τ' ἀμέριμνο κορμάκι
αὔριο θὰ γίνη δόναμη πουν ὁ λογισμὸς κινάει,
καὶ στῆθι ἀντρίκιο θὰ στηθῇ 'ς τὲς σαΐτιες τῆς μοίρας.
Βρέχει τὰ βέλη τῆς αὐτῆς τὰ ὑψη τῶν ἀνδρείων,
ποῦ ἐκεῖ στημένοι στερεοὶ λάμπουν στὴ μάχη θεῖοι.
Χαρὲς καὶ πλούτη νὰ χαθοῦν, καὶ τὰ βασίλεια, κι' ὅλα,
τίποτε δέν εἶναι, ἀν στητὴ μέν' ἡ ψυχὴ καὶ ὀλόρθη.
"Ολα τὰ ἔρείπια γύρω τῆς κοιτᾶ χαμογελῶντας
κι' ἀνθοὶς αὐτά, παντοῦ κι' ἀργά, βλασταίνοντας ὡς τὸν τάφο.
φυτρόνει καὶ 'ς τὸ σκότος του τοῦ Παραδείσου τ' ἄνθι.
Τοῦ κόρφου σύ, τῆς ἀγκαλιᾶς ἀγαπημένο βάρος,
σπουδαῖς, μὴν ἀργοπορῆς βάρος νὰ γίνησ τρόμουν
ἐκεῖ ποῦ οἱ χείμαρροι τοῦ ἔχθρου τρομαχικὰ βρυχίζουν.
'Αλλὰ τὰ χέρι σου ζωστὸ πλιὰ 'ς τὸ λαιμό μου γύρω

δὲ θᾶναι τότε, ἀλλὰ 'ς αὐτὸ τ' ὀλευθροφόρο ξίφος.
 Τῆς Μοίρας ἔτος οἱ δύναμες δσο τρανές κι' ἀν εἶναι,
 κι' ἀν πέσης εἰς τὸν πόλεμο, μένουν ἐκεῖνες, δπως
 τῆς κούνιας τὰ κινήματα ποῦ τώρα σὲ κοιμίζουν.
 Μεγάλωσε, μεγάλωσε, μὴ δίχως μάνα μείνης.
 Θὰ ζώῃ ἐκείνη τὸ σπαθὶ μὲς τὸ βυζὶ ἀποκάτον,
 κ' ἐμπρός! σημαία καὶ σπαθὶ, ψυχὴ, ψυχὴ καὶ νίκη!
 Τὴν ψυχὴ μέσα μου γροικῶ τοῦ ποδητοῦ πατρός σου,
 καὶ χίλιες, χίλιες γύρω μουν ἔαστράφτονν Ἀμαζόνες.
 "Αιδρες, γυναικες εῖν, κανεὶς δὲ θὰ ρωτᾷ στὴ μάχη.
 Κοίτα τοὺς λάκκους! — ἀλλὰ τί μπορεῖς σὺ νὰ κοιτάξῃς;
 "Απειρονς λάκκους, ἀπειρονς γεμίζουν φὲνεροί μας
 πέφτοντι' ἐμεῖς, τὸ ἔργο μας γιὰ τὴν πατρίδα μένει,
 καὶ 'ς δλα ζῆ τὰ στήθη μας τούτη' η πνοὴ καὶ μόνη,
 ποῦ φλόγα γίνεται φριχτὴ καθολικοῦ πολέμου,
 ποῦ κάθε γῆ καὶ θάλασσα παντοῦ περιλαβαίνει,
 ποῦ ζώνει ἐσὲ καὶ σκίστημα καὶ τῆς κονιᾶς σου δίνει.
 Σκίρτα, κονιά, μ' εὐχὴ χαρᾶς γιὰ τὸ καλὸ ποῦ θάρρη!
 Γλυκὰ κ' η τύχη μοῦ γελᾶ, γιατὶ η στιγμὴ ναι τούτη
 ποῦ τ' ἀκριβά σου βλέφαρα σηκώνονται καὶ ἀφίνονται
 τὸ χαμογέλιο τῆς ματιᾶς νὰ λάμψῃ, σ' δλα τ' ἀλλα
 ἀβέβαιο καὶ τρεμάμενο, ἀλλ' ὅχι καὶ 'ς ἐμένα.
 "Ελα 'ς ἐμέ, τῶν σπλάχνων μουν γλυκὸ βλαστάρον θέλω
 γιὰ μιὰ στιγμὴ γοργὰ π' αὐτὸ τὸ σπίτι νὰ μακρύνω
 θέλω τὸ μέτωπ' δι καπνὸς τῆς μάχης νὰ σοῦ γγίξῃ,
 πλατυὰ τὸ στήθος σουν, βαθνά, νὰ πνέξῃ δλέθρου φλόγα.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΜΑΓΝΑΔΙ

"Ονειρο ζωτανῆς ζωῆς 'ς τὸ μυστικό τον αἰθέρα
 μοῦδειξε ἀτάραχη Μορφή, π' ἀν κ' ἐφοροῦσε σκέπη,
 ἔλαμπε 'ς δλα θεῖκά, καὶ 'ς τὴν κορμοστασιά τῆς.
 « 'Α, πές μου, πές μου, ἀληθινοῦ κόσμουν τρισάγιε ξένε,
 ἀν η καλή μουν ἐσώθηκε, κι' ἀς εῖν στὴν κεφαλή σου
 τὸ πρῶτο ἀπ' τῆς Παράδεισος τὰ δλόλαμπρα στεφάνια,
 καὶ τὸ φιλὶ μου, τὸ φιλὶ 'ς τὰ θεῖκά σουν πόδια!
 Χαρὰ νὰ σκέπαζε οὐρανοῦ τὰ πέλλαγα μὲ φόδα,
 τρανώτερος πλουσιώτερος κάν μικρὸς λόγος εἶναι
 τοῦ ἀπάνου κόσμουν, που περνᾶ 'ς τὴν ἀνθρώπουν.

Πές μου ἀν ἐσώθη, κι' ἄκονσα πλασμένα στόματ' ἄγια
 'ς τὰ μάτια τ' ἄπλαστα νὰ λὲν ἀκάθαρτο τὸ χιόνι.
 'Απ' τὴ συγμὴ πονκρυψε η γῆ τὴν δψη τῆς τοῦ κόσμουν,
 ποῦ μὲ χαρὰ τὸ χνάρι τῆς θωροῦσε καὶ μ' ἀγάπη
 καὶ τῆς ἀνθρώπινης λαλᾶς τοῦ ἐσκόρπα ωραῖο τ' ἀνθῖ,
 τὸν ἔπαινο, σκληρὴ γ' αὐτὸ μ' ἐπαίδενε ὑποψία.
 Κάθε τί στέρεο τῆς ζωῆς σάλενε τότ' ἐμπρός μουν,
 δπως τὴ νύχτα σὲ ναό, σὰν ἔτοιμο νὰ σβύσῃ
 σειέται τὸ φῶς τὸ ἀκοίμητο, τρεμουλιαστὲς σαλεύονν
 εἰκόνες καὶ ταφόπετραις, κι' δλα τὰ πάντα γύρω
 ἔτοιμα φαίνονται θαρρεῖς ν' ἀφανισθοῦν ἐμπρός σουν.
 'Αλλὰ η θεά, ποῦ τώρα ἐμπρός μουν ἐστήθη, θὰ ἡμπορέσῃ
 η Κόλαση η Παράδεισο 'ς τὰ στήθη μουν νὰ στήσῃ
 τί αὐτή ταν 'ς τὴν ψυχὴ μουν κ' εῖν σὰ στὸ κορμὶ η ψυχὴ μουν.
 Γνωρίσαν τὴν ἀγνότητα τοῦ πόθου μας οἱ μέρες,
 μέρες γεμάτες ηλιο, νύχτες μακρινὲς ἀγάπης.
 Κανεὶς ποτὲ δὲν τὸ 'μαθε, κανεὶς δὲ θὰ τὸ μάθῃ.
 Πηγὴ ταν ποῦ τρεξε κρυφὰ δίχως κανέναν ηχο.
 "Εργα καὶ λόγια, στοχασμοὶ τρισένγενοι καὶ ωραῖοι,
 μελωδικὸς ηταν ηχὸς μὲ τῆς Μορφῆς συνόμοιος
 καὶ μὲς τὸ πλοῦτος ξάστερο ξαγνάτενες τὸ βάθος,
 δπως μὲς τὰ βαθυνὰ νερὰ τοῦ καθαροῦ πελάγον
 τὴν πέτρ' ἀκίνητη θωρεῖς μὲ χλωρασιὰ ντυμένη.
 'Ανάβρονς' ἀπ' αὐτήν ζωὴ κ' ἐκύκλωνέ με μ' δση
 δύναμη ζώνει τώρ' αὐτήν τὸ κέρι τοῦ Θανάτου.
 'Εχτύπα μέσα μ' δι οὐρανὸς μ' δσες φωνὲς κι' ἀν εἰχε,
 ἀλλ' ώς στὸ γκίσμα τῆς ναὸς η γῆ τοῦ τάφου ἐγίνη,
 δι θάνατος, δι θάνατος, καθημεροῦς τοῦ ἀνθρώπου,
 θαῦμα 'ς τὸν κόσμο έφάνηκεν ἀπίστεντο καὶ νέο.
 Θλιμμέν' ἀχνίσαν γιὰ καιροὺς τῶν γυναικῶν τὰ κάλλη,
 κ' ἔκλαγ' δι ἀντρας κι' ἀχαμτὸς σὰν τὴ γυναικα ἐφάνη.
 "Ισως τ' ἀγνώστα κόκκαλα τριγύρω τῆς θ' ἀγιάσονν,
 ισως σκούληκια δὲ θὰ βγοῦν, κι' αὐτή 'σως δὲ θὰ λνώσῃ,
 ισως καὶ μὲς τὸν τάφο τῆς δμοφη θᾶναι πάντα,
 ισως καὶ αὔριο (ἀλλαλογῶ;) θὲ νᾶργη ἀναστημένη.
 'Αλλὰ γιατὶ τέτοια λαλῶ; Γιατὶ κι' ἀν ἔξαφν' δλα
 'ς τὰ πόδια μουν κατέβαιναν τῆς γῆς τὰ μεγαλεῖα,
 τὴν εὐτυχιὰ 'ς τὰ μάτια τῆς μονάχα θὰ ζητοῦσα».
 Ξάφνουν η Μορφὴ ξεσκέπασε τὸ πρόσωπο κ' ἐφάνη
 η ποδητὴ γελούμενη καὶ πολυδοξασμένη.

Τ' ΑΗΔΟΝΙ ΚΑΙ ΤΟ ΓΕΡΑΚΙ

«Ἀγροίκησε, γεράκι, τὸ φτωχὸν τὸ ἀηδόνι.
Εἶναι στὸ χέρι σου ἡ ζωὴ μου, καθὼς εἶναι
τὸ πέταμά μου τούτη τὴν στιγμὴν στὰ νέφη,
ὅπου ποτὲ δὲν ἔχω φθάση. Ἀλλ’ ἀκούσει με.
Ἄπο τές μυστικές γλυκὲς πηγὲς τῆς φύσης
ἔγλυκανάβρυξ· ἔνα πνεῦμα ποῦ ἀπαντοῦσεν
ἐν’ ἄλλο ἵσια γλυκὸν στὸ στῆθος μου, καὶ τοῦτο
ἀναλυότον σὲ τραγοῦδι, σὰν τὰ φύλλα
τοῦ δέντρου μου, σὰν τὸ ἀστραπα ποῦ πάνταν ἐλάμπαν
Μ’ εὑφραίνε γύρω ἡ φύση, κ’ ἔβγαινε ἀρμονία.
Σὲ θωροῦσα ποῦ ἐρχόσουν πατὰ μέ, κι δ’ φόβος
ἀπὸ τὸ θαυμασμό μου ἐστάθη τυκημένος
στὸ μεγαλόπρεπο τρεχάτο πέταμά σου
ὅπου ἔγώ τῶν θεῶν ἐξάνοιγα τὸ δῶρο.
Ἄλλ’ αὐτὴ τὴν στιγμὴν μέσ’ ἀπὸ πλούσιο βάθος
τὰ τραγούδια μου ἥθέλαν νᾶβγονν, ἀπ’ τὸν πόρο
γιά να τριανταφυλλάκι π’ ἀρπαζεῖν ὁ ἀγέρας.
Καὶ τὸ ἀρχινοῦσα ἔγώ, ἔγώ ποῦ μὲς τὸ σκάσμα
τῆς ἀστραπῆς γροικοῦσα νὰ χτυπᾷ ἡ καρδιά μου
μονιλωτὸ στὸ κλωτάρι ποῦχε μόλις ἔβγη.
Ἄφησέ με νὰ ζήσω μὰ στιγμή, κὰν δο
στὸ γαληνὸν νὰ χύσω αἰθέρα καὶ ’ς τὸ αὐτὸν
τὸ θησαυρό μου. Μὴ σκοτώσῃς διποτέπει
νὰ γεννηθῇ.» Σ’ αὐτὰ τὰ λόγια τὸ γεράκι
τὸ ἀποροῦντον παράλιν, καὶ μὲ τὸ ἄλλο
ἄπλωνεν ὡσὰν σπλάχνους φιλανθρώπουν χέρι
στὸ ἀηδόνι, ποῦ σ’ ἐκείνη τὴν στιγμὴν ἐσβύσθη.

ΣΤΟΝ ΟΡΦΕΑ

Καθὼς τὰ κύματα ἀπειρα στὸ πέλαγο βογγῶντας
σκόρπια ξανάστροφα γνωνοῦν ἀπὸ τὸ βράχο ποῦβραν,
δμοια τὸ πλῆθος τὸ ἀμετρο σκόρπησ ἀπ’ ἔξι ὡς εἶδε
μόνος δ’ Ορφέας νὰ γνωνᾶ χωρὶς τὴν ποθητή του.
Ξανᾶρθαν φύση καὶ ἀνθρωποι στὴ λήθη τοῦ ἑαντοῦ τους!

Μ’ ὅψη ἀπὸ τοῦ τόπου π’ ἄφησε τὰ χρώματα βαμμένη,
μὲ βῆμ’ ἀργὸ καὶ ἀστήριχτο, μόνος πατοῦσε δ’ Ψάλτης,
μόνος σὲ δρόμο μακρινό, τές δάφνες ποῦ τοῦ σπεῖραν.
Στέκεται ξάφνου καὶ ἀκουμπᾶ στὸ βράχο κονρασμένος.

Πουλὶ ποῦ μόλις φαίνεται γελᾶ τὴν ἀλαλία του
πλούτια στὸ βράχο ἀστείρευτα σκορπῶντας τῆς φωνῆς του.
Ποθοῦσε ν’ ἀνασάνη ἐκεῖ, τὸ δρόμο ξαναπαίρει.

Ἄφωνος ἦταν, τοῦπεσεν ἡ λύρ’ ἀπὸ τὸ χέρι
οτοῦ Ἐρέβους τὴν μπασιά, γιατί, μόλις τὸ φῶς στὰ μάτια
τὸν ἔκρουσε, τὸ αὐτιά του εὐθὺς τὰ λόγια τοῦτα ἐκροῦσαν
«Τὸ δῶρο ἀπὸ τὸν ἄγιο τῶν Ἀθανάτων ἕόρφο
χάμον ’ς τὸν κόρφον ἐπέσε τὸν ἀχαμνὸ τοῦ ἀνθρώπου,
καὶ στέρεος πίσω ἀπὸ τὸ τρανὸ τῆς τέχνης μεγαλεῖο
ἔστεκε δ’ ἀνθρωπος μικρός, ποῦ δὲν ὑψώθη ἀντάξια·
δὲν ἔλαβε οὐδὲ δύναμη κὰν νὰ μὴ στρέψῃ δύσιο.
Γυναῖκες μ’ ἄγρια μάρητα θὰ πᾶν νὰ τὸν σπαράξουν,
ἄλλ’ ἡ κομμένη κεφαλή, ἀπὸ τῶν Ἀθανάτων
τὴν ἀφθαρτη φιλόστοργη πνοὴ ζωντανεμένη,
ἀπὸ τὰ αίματερὰ νερὰ τοῦ Ἐβρον δ’ ἀνάδωση
ἀμύμητο κι’ ἀδάνατο τὸν ὑστερο φυνθμό της.»

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΝ ALICE WARD

Τὰ τριαντάφυλλ’ αὐτά, Καλή μου, ἄχ! σὺ μὲ ἥθος
ἰδές τα γαληνὸ στὰ πόδια σου πεσμένα,
ἄλλ’ ως μὲ τῶν ἀνθιῶν τῆς τὸ ἄλλο πλούσιο πλῆθος
τῆς πατρίδας μου ἡ γῆ τὸ ἀνάδωσε γιὰ σένα,
δμοια γιὰ τὴν ὑγειά σου δλόχαρη στὸ στῆθος
τὴν ἐλπίδ’ ἀναδίνει καὶ ἡ καρδιά μου ἐμένα·
καὶ σ’ ἐσὲ βλέπ’ δ’ Ἀπούλης νᾶρχεται μ’ ἐκείνη
κ’ εὐωδιαστὸ φυλὶ ’ς τὴν θύρα σου ν’ ἀφίνη.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

Μετάφρασις Γεωργίου Καλοσγούρου

ΣΤΡΙΓΛΑ ΜΑΝΑ

Πώς τὸ εἶχε πάθη, νὰ καταντήσῃ σχεδὸν τρελός, κάνεις δὲν ήξευρεν. Ἀλλοι ἔλεγαν ὅτι τοῦ εἶχε προέλθει ἀπὸ ἔρωτα· ἄλλοι ἔλεγαν ὅτι, ὅταν ὑπηρέτει ὡς κληροῦχος εἰς τὸ πολεμικὸν ναυτικόν, δὲ κυβερνήτης τοῦ πλοίου, διὰ μικρὸν πταῖσμα τοῦ εἶχεν ἐπιβάλῃ ὑπερομέτρως σκληρὸν καὶ βάρβαρον τιμωρίαν· ἄλλοι ἔλεγαν ὅτι ἡ ἴδια ἡ μάνα του τὸν εἶχε τρελάνη, μὲ τὴς στριγλίες καὶ μὲ τὴς βλασφήμιες της.

Ἐπήγαινεν ἀνάμεσα γιὰ χταπόδια ἥ γιὰ ψάρια μὲ τὴς βάρκες. Ἄν τοῦ ἔδιδαν μερίδιον ἀπὸ τὴν ἄρχαν, τὸ ἔπαιρνε, ἀν δὲν τοῦ ἔδιδαν, δὲν ἔζητε. Ἡ μητέρα του ἔτρεχε μὲ τῆς φωνὲς εἰς τὰ σπίτια τῶν ψαράδων, κ' ἔζητούσε διὰ τῆς βίας τὸ μερίδιον ἐφώναζεν ὅτι ἀδικοῦσαν τὸ παιδί της — δὲ Θεὸς κ' ἡ γῆς νὰ τοὺς εῦρῃ! Ἡ γυναῖκα τοῦ βαρκάρη μὲ δροκούς διεμαρτύρετο ὅτι δὲν ἔβγαλεν δὲν ἀνδρας της ψάρια· οὔτε γαρίδα! Ἡ μητέρα τοῦ Ζάχου δὲν τὰ ἐπίστευεν αὐτά, ἐπειδὴ πολλάκις εἶχε καῇ ἡ γούνα της!

Αὐτὴ ἡ ἴδια τὸν ἐβίαζε νὰ πηγαίνῃ μὲ τῆς βάρκες· αὐτὴ τὸν ἡνάγκαζε νὰ πάῃ νὰ σκάψῃ τ' ἀμπέλι — γιατὶ δὲν εἶχε νὰ πληρώσῃ μεροκάματα· αὐτὴ τὸν ὑπερχόεωνε νὰ κάμην δλες τῆς δουλειές. Ἐκείνος ὑπέκυπτεν εἰς τὴν θέλησίν της τὴν ὑπερτέραν, ὡς νὰ ἥτον ἀκόμη παιδίον. Καὶ ἥτον ὡς εἰκοσιπέντε ἑτῶν.

Τὸν περισσότερον καιρόν, ὅταν δὲν εἶχε δουλειά, ἥ ὅταν δὲν τοῦ εἶχεν εῦρη δουλειὰ ἡ μητέρα του, τὸν ἐπεροῦσε καθήμενος ἐπάνω εἰς μίαν πεζούλιαν, ἀντικρὺ εἰς τὸ παραμυρόπατο τῆς κουζίνας τοῦ νέου δημάρχου. Ὁ νέος δημάρχος ἥτον ἄγαμος, καὶ εἶχεν ἀναλάβη ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν πτερύγων του τὴν δασκάλισσαν, ὡς ξένην καὶ ἀπροστάτευτον νέαν, ἥτις ἔκατοικοῦσεν ἀντικρὺ τῆς οἰκίας του ἀπὸ τὸν ἐπάνω δρόμον, παραλληλὸν τῆς παραθαλασσούς; ἀγορᾶς, πρὸς τὴν διοίαν ἔβλεπεν ἀπὸ τὴν ὄλλην πλευρᾶν ἡ οἰκία τοῦ δημάρχου. Ἐκεῖ, κάτω ἀπὸ τὰ παραθύρια τῆς νεαρᾶς δασκάλας καὶ ἀντικρὺ τῆς δημαρχικῆς οἰκίας, ἔκάθητο ὁ Ζάχος μονοτόνως ἐπὶ ὠρας, κ' ἔπαιξε

μονοτόνους ἥχους, σχεδὸν ἀνευρυμένους καὶ μέλους, μὲ τὸ μπουζούκι του. Ἐκεῖ, τὸ δειλινὸν θεοινῆς ἡμέρας, ἔμελπε τὸ ἄσμα·

*Κρέμετ' ἡ καπότα στὴν ἀλυγαριά·
ντέρει καὶ μαράζει κι' ἀναπαραδιά!*

Μὲ τὸ ἄσμα τοῦτο, καὶ ἀν ἔζητε νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν τῶν νεαρῶν γειτονισῶν, ἀκριβῆ συνείδησιν δὲν εἶχε τὸν πράγματος ἀλλὰ μᾶλλον, Σαούλ ἀμα καὶ Δαυΐδ εἰς τὸν ἑαυτόν του, ἐπροσπάθει διὰ τῆς μουσικῆς ταύτης νὰ διασκεδάσῃ τὴν ἴδιαν τρέλαν του.

Πλὴν τότε, καθὼς εἶχεν ἀρχίσει νὰ τονίζῃ τὸ ἄχαρι ἄσμα, μόλις παρήχοντο ὀλίγα λεπτά, καὶ ἥτον γλυκεῖα δροσίτσα εἰς τὸ πέραν μπαλκόνι, ἀπὸ τὴν ἀκρην τῆς σειρᾶς, πέντε ἥ ἔξι σπίτια πάρα-πέρα, πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος.

— "Ε! σκασμός!... ἔλα γλήγορα!... Ἡ βάρκα καρτερεῖ...

Ο Ζάχος καταρχὰς δὲν ἔδιδε προσοχὴν, ἥ μᾶλλον δὲν ἀντελαμβάνει εὐκρινῶς, κ' ἔξηκολούθει νὰ παίζῃ τὸ μπουζούκι του. Ἡτο δειλινόν, καὶ ἥτον γλυκεῖα δροσίτσα εἰς τὸ μπογάζι ἐκεῖνο τοῦ δρομίσμου. Μὲ τὸ ἄσμα του ἐβαυκάλιζε τὸν μεσημβρινὸν ὑπνὸν τῆς δασκάλας, ἥτις εἶχε κάμη ἔξετάσεις καὶ ἀπήλαυε τὴν ἀνεσιν τῶν διακοπῶν, καὶ μὲ τὸ ἄσμα του, ὡς μὲ κέλευσμα, συνώδευε τὰ πλυσίματα τῶν πιάτων, τὰ σφουγγαρίσματα, καὶ ὅλα τ' ἀνεβοκατεβάσματα τῆς Ἀμέρσας, τῆς θεραπαινίδος τοῦ δημάρχου, ἥ δποιά ξυπόλυτη, ξεσκούνφωτη, ξεκάλτσωτη, ἔκαμνε τῆς δουλειές της, καὶ δὲν ἐφαίνετο νὰ δίδῃ προσοχὴν εἰς τὸ ἄσμα καὶ εἰς τὸν τραγουδιστήν. Κατεδέχετο μόνον νὰ γελᾷ ἐνίστε, ὅταν ἄλλες γειτόνισσες ἐπείραζαν διὰ λόγων τὸν Ζάχον. Αὐτὴ δὲν τοῦ εἶχεν ἀποτείνη ποτὲ τὸν λόγον.

— "Ἄχ! Ζάχο μου, Ζάχο! ἔλεγεν ἡ Ἀκρίβω ἥ Ἀνυφαντίνα. «"Οποιος θέλῃ ν' ἀγαπήσῃ, θέλει νὰ χασομερήσῃ!... » Κ' ἔσένα, ποῦ σ' ἀφήνει νὰ χασομερήσῃς ἥ προκομμένη ἥ μάνα σου!

Δευτέρᾳ φωνὴ ἤρχετο ἀπὸ τὸ πέραν μπαλ-

κούνι. Ἡ Ζωγάρα, ἡ μητέρα τοῦ Ζάχου, ἔξηκολούθει νὰ φωνάζῃ·

Βρέ σύ, τίνος τὸ λέων.. Θὰ τσακιστῆς ἀπὸ γλήγορα ἥ θαρρῶν νὰ σου κάμω τὰ μούτρα σου... μαῦρα σὰν τὸ μπουζούκι!

Ο Ζάχος εἰς ἀπάντησιν ἔγέλα τὸν γέλωτά του, τὸν σκαιὸν καὶ ψλιβερόν. Ἡ φωνὴ τῆς μητρός του δὲν ἐπενήργει ἐπ' αὐτοῦ μακρόθεν. Ἐλλ' ἡ παρουσία τῆς πλησίον ἥτον ἔξοχως ἐπιβάλλουσα.

Ἡτον Αὔγουστος μήν, καιρὸς ποῦ λαμβάνουν τὰ μέτρα τους οἱ ἀνθρώποι, δσοι μιμοῦνται τὸν μύρμηκα, δχι τὸν τέττιγα, καὶ θέλουν νὰ ἔχειμωνάσουν. ᩩ Ζωγάρα εἶχε διαθέσει ἥδη τὸν νίον της, τὸν εἶχεν ἐνοικιάσει, τὸν εἶχε βάλῃ εἰς ἀγῶνι. Μεγάλες βάρκες θάρρων ἔπλεαν πρὸς ξύλευσιν καὶ μεταφορὰν καυσούξιλων ἀνὰ τὰς ἡρήμους ἀφοριαλίας, μακρὸν τοῦ λιμένος, κάτω ἀπὸ τοὺς πευκῶντας καὶ τοὺς δρυμοὺς τῆς νήσου. Εἰς μίαν ἀπ' αὐτὲς τῆς βάρκες ή Ζωγάρα εἶχε στρατολογήσει τὸν Ζάχον. Τῆς ἔχοειμένοντο καυσόξιλα διὰ τὸν χειμῶνα.

Σὰν εἶδεν ἡ Ζωγάρα, ὅτι ὁ νίος της εἶχε κωφεύσει εἰς τὰς δύο προσκλήσεις της, ἐπῆρε μίαν μακρὰν στραβολέκαν ἥ μαγγούρων τὴν δποίαν εἶχε διὰ στήριγμα εἰς τὰς ἐκδρομάς της ἀνὰ τοὺς ἀγροὺς — κοησμεύουσαν προσέτι καὶ διὰ νὰ φθάνῃ τὰ σῆκα εἰς τὰ ξεκλώναρα τῶν δένδρων, τῶν ἰδικῶν της, καθὼς καὶ τῶν γειτονιῶν, δσα ενδισκόμενα παρὰ τὸ σύνορον ἐσκιάζον τὸ ἀμπέλι τὸ ἰδικόν της — καὶ κατέβη εἰς τὸν δρόμον. 'Ολίγα βήματα, κ' ενρέθη ποτὲ τὸν Ζάχον.

— Γρηγοριστακίσου τώρα, κι' ἄφσε τὸ μπουζούκι σου!... Νὰ κάθωνται τρεῖς νομάτοι νὰ σὲ καρτεροῦν ἔσένα!... Θὰ πάξ γιὰ ξύλα, τώρα, εἴπαμε!... Αὐτὸ δά εἶνε κοντὰ στὸ νοῦ!...

Ο Ζάχος, σὰν εἶδε τὴν μητέρα του, εἶδε καὶ τὴν μαγγούρων, ἥκουσε καὶ τὴν φωνὴν τῆς πλησίον ἔκει, ἐσηκώθη, ἐπῆρε τὸ μπουζούκι του, κ' ἔφυγε τρέχων. Ἐπῆρε στὸ σπίτι, ἐφρόρεσε τὰ ρούχα «τῆς φωτιᾶς», ἐπῆρε τὸ ζευμπίλι του καὶ τὰ ἐφόδια καὶ τὰ σύνεργα, ἀξινη καὶ κλαδευτῆρι πτλ., τὰ δποῖα εἶχεν ἐτοιμαντικά της ζητήσουν προικιά!... Κι' αὐτὴ τὰς ἡμαράνιζε, διότι ἐπῆγαν, ἀθῷες, εἰς τὸν Παράδεισον.

Τῆς εἶχε μείνη μόνον αὐτὸς ὁ νίος, ὁ Ζάχος, τὸν δποῖον αὐτὴν ὀνόμαζεν «ο δ ζουρλός, ο ἀχαρίστος!» Καὶ τὸν ἐστέλλε διὰ νά κάμνη δλας τὰς ἀγγαρείας, καὶ νὰ τῆς φέρῃ καὶ ξύλα.

— Α! αὐτὸς ποτὲ δὲν θὰ τῆς ἔζητε προικιά.

Ἡ μόνη προικιά του ἥτον αὐτὸς τὸ μπουζούκι, μὲ τὸ δποῖον, μελαγχολικὸς Σαούλ, ἄχαρις. Δαυΐδ, διεσκέδαζε τὴν τρέλαν του... Πλειὰ αὐτὸς τὸ ἔρμο τὸ μπουζούκι ἥ μάνα του τὸ εἶχεν «ἀγκάθι στὰ μάτια της», κ' ἐσκέπτετο καμμίαν ἡμέραν νὰ τοῦ τὸ πετάξῃ, νὰ τὸ

Αὐτὸ τὸ παιδὶ τῆς εἶχε μείνη μόνον... Δύο ἄλλοι υἱοί της εἶχον ξενιτευθῆ εἰς τὴν Ἀμερικήν, εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὡκεανόν, εἰς τὴν Πολυνησίαν... Εἶχε στελλή γράμματα εἰς προξένους καὶ εἰς ἀρχάς, εἰς τὰς ἀστυνομίας τῶν ἀμερικανικῶν πόλεων τοῦ Σικάγου καὶ τῆς Φιλαδελφείας... Δύο ἥ τρεῖς ἄλλοι «σουρτούκιδες», υἱοί ὄλλων μητέρων, εἶχον ἀνευρεθῆ ἄλλοτε μὲ τὸν τρόπον αὐτόν. Ἀλλ' οι υἱοί οι δικοί της δὲν ἀνεκαλύφθησαν πουθενά. «Μῆτε γράμμα μήτε ἀπολογία». Οὕτε φωνὴ οὔτε ἀκρόασις.

Ο κόσμιος ἔλεγεν, ὅτι αὐτὴ μὲ τὴν ἀστοργίαν της τοὺς εἶχεν ἀποξενώσει, αὐτὴ τοὺς εἶχεν κατέλησει, καὶ ἥτον κήρα, καὶ οἱ υἱοί της τὴν εἶχαν παραιτήσει, κ' ἔκλαιε καὶ ὠδύρετο, κ' «ἐψήλωνεν ὁ νοῦς της!... Πῶς θὰ τὰς πανδρεύσῃ... Καὶ τὰς ἔβλασφήμηει, καὶ τὰς κατηράτο, νὰ μὴν εἶχαν ποτὲ γεννηθῆ, νὰ μὴ σώσουν νὰ πᾶνε παραπάνω!..

Καὶ τὰς ὑπάνδρευσε καλά... Τὰς ἐστόλισε καὶ τὰς ἐστεφάνωσε, τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης... καὶ τὰς ἐσκέπασε καὶ τὰς ἐκουκούλωσε μὲ τὸ χῶμα... «Πήραν τὴν πλάκα πεθερά», πῆραν τὸ μνῆμα προϊκα, τὸ μαῦρο χῶμα σύντροφο!...

Τὰ δύο κορίτσια, ως φαίνεται, εἶχαν γείνη φριτικά, καὶ ἀπέθαναν ὅπως εἶχαν γεννηθῆ ἥ μία δεκαοκτώ μῆνας κατόπιν τῆς ἄλλης... Κ' ἔτσι ἡ μάνα τους δὲν εἶχε πλέον καῦμόν, πῶς θὰ τὰς ὑπάνδρευεν...

Ἐλεγεν δὲ κόσμος ὅτι αὐτὴ τὰς εἶχε ψωμοφάγη μὲ τὴν γρίνια, μὲ τὴν στριγλιά της, μὲ τὴν βλασφημίας καὶ τὴς κατάρες... Κ' αἱ δύο κόραι ἐτάκησαν κ' ἐμαράνθησαν, κ' ἐκοιμήθησαν βαθειά εἰς τὸν τάφον, καὶ δὲν ἥτο φόβος πλέον νὰ τῆς ζητήσουν προικιά!... Κι' αὐτὴ τὰς ἡμαράνιζε, διότι ἐπῆγαν, ἀθῷες, εἰς τὸν Παράδεισον.

Τῆς εἶχε μείνη μόνον αὐτὸς ὁ νίος, ὁ Ζάχος, τὸν δποῖον αὐτὴν ὀνόμαζεν «ο δ ζουρλός, ο ἀχαρίστος!» Καὶ τὸν ἐστέλλε διὰ νά κάμνη δλας τὰς ἀγγαρείας, καὶ νὰ τῆς φέρῃ καὶ ξύλα.

*

— Ελεγαν πῶς τὸν εἶχε τρελάνει ἡ μάνα του!...

ΩΙ ΔΗ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΦΡΑΤΤΗΝ

Τὸ ἑλληνικὸν κῦμα φλοισθεῖει τὴν ἀτέρμονα ἐλεγείαν, ὃ γενναῖε, ὑπὸ τὴν τρόπιδα τοῦ πλοίου, ποῦ σὲ φέρει πρὸς τὴν γῆν τῶν χρυσῶν κίτρων καὶ ἡ ἄνθη, ἡ ἀνατεύλασα ἀπὸ τὸ χῶμα τὸ φαντισθὲν μὲ τὴν πορφυρᾶν σπονδὴν τῶν ιταλικῶν φλεβῶν, εὐωδιάζει τοὺς ζεφύρους, ποῦ κολπώνουν τὸ μέγα πένθιμον ἴστιον πρὸς τὸν γλυκύτατον νόστον. Οἱ λευκοὶ οἰωνοί, ἀπόστολοι τοῦ ἀττικοῦ αἰθέρος, τανύουν θλιβερὰς πτέρυγας ἐπάνω ἀπὸ τὸν σιωπηλὸν σου δρόμον καὶ οἱ δελφῖνες τοῦ Σαρωνικοῦ, μεθυσμένοι ἀπὸ τὰς μινστιὰς ἀρμονίας, ἀκολουθοῦν τὴν ἱερὰν πρύμνην, στεφανωμένην μὲ τοῦ Ἰλισσοῦ τὰς δάφνας. Χαῖρε, ὃ γενναῖε, ποῦ νεκρὸς φέρεις διὰ μέσου τῶν γλαυκῶν θαλασσῶν τὰ ἱερὰ μηνύματα τῶν πατρίδων.

Τῆς θαλάσσης τὰ τέκνα παρουσιάζουν τὰ ἀλίβρεκτα ὅπλα εἰς τὴν διάβασίν σου καὶ ἡ σημαία ποῦ σὲ εἶδε ἀποχαιρετῶντα τὸ φῶς ὑπὸ τὸ ἀνέμισμά της, ὑποστέλλεται πένθιμος ἐπάνω ἀπὸ τὰς ἑλληνικὰς πρύμνας, ἐνόσφι σχίζεις τὸ κῦμα εἰς τὴν σιωπηλὴν ἀποδημίαν καὶ ἐνόσφι χάνεσαι εἰς τὰ βάθη τῶν χρυσῶν δριζόντων. Διότι κανὲν ἴστιον δὲν θὰ εὐθύνῃ πλέον τὴν πρώραν σου πρὸς τὰς ὁραίας ἀκτάς, ὅπου ἡ καρδία σου ἔκοιμήθη διὰ παντὸς τὸν γλυκύτατον ὕπνου. Χαῖρε, ὃ γενναῖε, ποῦ νεκρὸς φέρεις ἐπὶ τῶν διαφανῶν κυμάτων, τὸν τιμωτατὸν ἀρραβώνα τῶν καρδιῶν.

Τὰ στόματα τῶν ἑλληνικῶν πυροβόλων ἔξυπνοιν τὰς εὐγενεῖς ἥχους ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἐναλίαν πομπήν, ποῦ φέρει τὴν σιωπηλὴν κάλπην, στεφανωμένην μὲ τὸ ἔαρ τῆς ἑλληνικῆς πατρόδιος. Αἱ σάλπιγγες χαιρετίζουν ἀπὸ τὰς ὑπερηφάνους πρώρας τὴν βραδυποροῦσαν ὄλκάδα. Ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν γεφυρῶν, ὅπου λάμπει ὁ πολεμικὸς χάλυψ, σιωπηλὰ τὰ ὅπλα χαιρετίζουν τὴν ἱερὰν διάβασιν καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ πολέμου, νοσταλγοὶ τῶν ὁραίων θανάτων, μὲ τὸ μέτωπον ἐστραμμένον πρὸς σέ, ὃ γενναῖε, ποῦ διαβαίνεις, φέρουν εὐλαβῶς τὴν χεῖρα πρὸς τοὺς κροτάφους: «Χαῖρε, ὃ ἀδελφέ, οἱ μελλοθάνατοι σὲ χαιρετίζουν!»...

Τὸ ἴδιον λιμάνι, τὸ ὅποιον ἐναγκαλίζεται ὁ ιστέφανος χορὸς τῶν ἀττικῶν ὁρέων, τὸ ἴδιον λιμάνι, τὸ ὅποιον στεφανώνουν τὰ συντριμμένα μάρμαρα τοῦ Παρ-

θενῶνος, σ' ἔχαιρέτισε μίαν ἡμέραν, ὁδηγοῦντα τὸ ωραῖον ἄγημα τῆς Ἰταλιώτιδος γῆς πρὸς τὸ ἵερὸν ὄλοκαύτωμα. Τὰ ἴδια κύματα κατώπτρισαν τὸ εὐγενὲς κίνημα τῆς χειρός σου, ὑπὸ τὸν αἰματόχορουν χιτῶνα, τὸν ὅποιον ἐδόξασαν οἱ ἀγῶνες. Αἱ ἴδιαι αὗραι ἔφεραν εἰς τὰ ἐλαφρὰ πτερά των τὸν χαιρετισμὸν τὸν ἀντηγήσαντα τὰς θεοπεσίας ἀρμονίας τῆς ἰταλικῆς φωνῆς. Ἐπάνω εἰς τὰ ἴδια κύματα, ἐπὶ τῶν ὅποιών τὸ βλέμμα σου ἔχυσε τὰς λάμψεις τῶν ἰταλικῶν ἀνατολῶν, σ' ἔχαιρετίσαμεν, ὃ γενναῖε, μίαν ἡμέραν.

Σὲ εἶδεν ἔπειτα ἡ ἐριβῶλαξ γῆ ἡ τρέφουσα τὸν χρυσοῦς στάχυς. Οἱ ξανθὸς "Αρης ἐπέρασεν ἐπάνω ἀπὸ τοὺς εἰρηνικοὺς ἀγροὺς καὶ ἡ γῆ ἥσθιανθη τὴν δίψαν τοῦ αἵματος καὶ τὰ ὀστᾶ τὰ κοιμώμενα εἰς τὸν σιωπηλὸν κόλπους τῆς ἐταράχθησαν εἰς τὸ πέρασμά του. Τὰ λευκὰ ποίμνια ἔφυγαν μακρὰν καὶ τὰ βελάσματα τῶν ἀμυνῶν ἐσβύσθησαν εἰς τὰς μακρυνὰς φάραγγας. Τὰ παράπονα τῶν αὐλῶν ἐλιποθύμησαν εἰς τὸ αἰματόχορουν λυκόφως καὶ τὰ ἐλαφρὰ πτερά τρομασμένα ἔσχισαν τὸν ἀέρα μακρὰν ἀπὸ τὰς φωλεάς των. Οἱ ποδοβολητὸς τῶν χρεμετιζόντων ἵππων ἔρωψε νεκροὺς τοὺς μεστοὺς στάχεις καὶ μὲ τὸ δροσόπαγον τῆς αὐγῆς ἔλαμψαν ἐπὶ τῆς πρασίνης χλόης οἱ λυχνίται τοῦ αἵματος.

Ποία πνοὴ ἐκόλπωσεν, ὃ ἔνε, τὸ μέγα λατινικὸν ἴστιον, ποῦ σ' ἔφερεν ἀπὸ τὴν γῆν τῶν ἡρωϊκῶν τέκνων τοῦ Λατίου πρὸς τὰς ἀκτάς, ὅπου οἱ φλοιοῦτοι τῶν ἑαρινῶν κυμάτων ἀντηγοῦν τὸν ἀσίγητον θοῆγον τῶν ἀλυτρώτων; Ποία Μοῖρα σοῦ ἐστρώσε μὲ ἀπαλὰς χεῖρας τὴν ἀτάραχον κλίνην ἐπάνω εἰς τὴν ἐλαφρὰν γῆν, ὅπου τὸ δροσερότερον ἄνθος τῆς ἑλληνικῆς νεότητος ἐκοιμήθη τὸν ὕπνον τῶν ὁραίων ὀνείρων; Ποῖοι ζέφυροι ἐκύλισαν τὰ ἐλαφρὰ κύματα πρὸς τὰς ἵταλικὰς ἀκτάς, διὰ νὰ φέρουν τὸν τελευταῖον χαιρετισμόν σου πρὸς τὴν γῆν ποῦ σ' ἔθρεψε μὲ τοὺς θρύλους τῆς λατινικῆς δόξης; «Χαῖρε, ὃ Ἰταλία! Ο οὐρανὸς ὑπὸ τὸν ὅποιον ἐκοιμήθη ὁμοιάζει μὲ τὸν ἴδιαν σου καὶ τὸ χῶμα ὅπου ἐστρώσα τὴν κλίνην μου εὐθύνῃ διαβαίνει διπλασία σου καὶ τὰς λάμπουν ἐπάνω ἀπὸ τὸν ὕπνον μου σπινθηρίζουν διπλασία σου! . . .»

Τὸ αἷμα σου ἔβρεξεν, ὃ ἔνε τὴν γῆν, τὴν ὅποιαν αἱ προφυραῖ πονδαὶ τῶν ἡρώων γονιμοποιοῦν, ἀφ' ὅτου τὸ ἀστρον τῆς ἡμέρας δολιχοδρομεῖ ἐπὶ τῶν κνανῶν αἰθέρων. Καὶ ἡ γῆ, ποῦ ἔρροφησε τοὺς ἱεροὺς σταλαγμούς, σοῦ ἔγινε μητέρα. Αἱ ἀγκάλαι τῆς ἥνοιξαν πρὸς σὲ καὶ ποτὲ ἀγκάλαι μητρὸς δὲν ἐσφίξαν τόσον γλυκά, διπλασία σου τῆς στοργῆς μου. Δι' ἐμὲ αἱ ἀστέριναι λάμψεις τῶν ὄφθαλμῶν σου, δι' ἐμὲ τὰ ὁραῖα μειδιάματα ποῦ σβύνουν εἰς τὸ ἄνθος τῶν χειλέων σου, δι' ἐμὲ τὸ θεοπεσίον κίνημα τῆς χειρός σου, δι' ἐμὲ τοῦ μετώπου σου τὸ φῶς. Δι' ἐμὲ ἡ καρδία σου. Καὶ ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς θάψει βάψω τὰ ἄνθη, τὰ ὅποια κάθε ἥνοιξιν ὑπέρουν τὸ φῶς, προσμένοντα τὰ μέτωπα τῶν ἡρώων.

Τὸ μέγα πένθιμον ἰστίον ἐκολπώθη τώρα ἀπὸ τοὺς ἑλληνικοὺς ζεφύρους καὶ τὰ δστᾶ σου, τὰ ὅποια ἐλεύκανεν ἡ ἑλληνικὴ γῆ, ἐκινήθησαν νοσταλγικὰ εἰς τὴν σιωπηλὴν ἀποδημίαν. Ἀλλ' ἡ καρδία σου κοιμᾶται ἀκόμη, κοιμᾶται διὰ παντὸς ὑπὸ τὴν θεσσαλικὴν χλόην. Χαῖρε, ὁ γλυκύτατες ξένε! Τὸ κῦμα τοῦ Αἰγαίου φλοιοσβίζει τὰς πικρὰς ἐλεγείας ὑπὸ τὴν τρόπιδα τοῦ πλοίου, ποῦ σὲ φέρει πρὸς τὴν γῆν τῶν χρυσῶν κίτρων καὶ ἡ ἄνθη ἡ ἀνατείλασα ἀπὸ τὸ χῶμα τὸ φαντισθὲν μὲ τὰς πορφυρὰς σπονδὰς τοῦ ἵταλικοῦ αἵματος, εὐωδιάζει τοὺς ζεφύρους ποῦ κολπώνουν τὸ πένθιμον ἰστίον πρὸς τὸν γλυκύτατον νόστον. Χαῖρε, ὁ γλυκύτατες ξένε! Αἱ ἐνάλιοι νύμφαι ἔλυσαν τὰς ξανθὰς κόμας ἐπάνω ἀπὸ τὴν σωρόν σου καὶ ἡ πελαγία ἥχὼ ἀντιλαλεῖ τὸν πικρὸν τὰς ίαλέμους. Χαῖρε, ὁ γενναῖε, ποῦ νεκρὸς φέρεις, διὰ μέσου τῶν χρυσῶν θαλασσῶν, τὰ ιερὰ μηνύματα τῶν πατρίδων!

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΡΑΤΤΗΣ

Η ΜΥΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΜΠΟΞΕΡ*

Τὰ πολιτικὰ γεγονότα τῆς Κίνας ἔγιναν ἀφορμὴ μελέτης τῆς Ἐταιρείας τῶν Μπόξερ, τὰς διατάξεις καὶ τὸν κανονισμὸν τῆς ὅποιας ἀνεκάλυψεν ἡ μυστικὴ ἀστυνομία. Ἡ δόνομασία αὗτη «Μπόξερ» τοῖς ἐδόθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν, διότι τὰ μέλη τῆς Ἐταιρείας καταγίνονται εἰς τὴν πυγμάχιαν — box —. Καὶ μὲ τὸ ὄνομα αὐτὸς ἀποφεύγουν καὶ τὴν καταδίωξιν τῶν μανδαρίνων.

Μετὰ τὴν δυναστείαν τῶν Μίγγη, ἥτις ἀπώλεσε τὴν ἀρχὴν πρὸ τριακοσίων καὶ πλέον ἑτῶν ἐκδιωχθεῖσα ὑπὸ νέας φυλῆς, ἐγκατέστη ἡ βασιλεία τῶν Τσίγγη, τὴν ὅποιαν βαρέως φέρουν οἱ Κινέζοι, πιστοὶ πρὸς τοὺς ἀπογόνους τῆς πρώτης δυναστείας τοῦ τόπου. Ἐκ τούτου ἐγεννήθησαν μυστικαὶ ἐταιρεῖαι, ἐργαζόμεναι πρὸς ἀνατροπὴν τῶν ξένων, οἵτινες, μαζῇ μὲ τὴν ἀρχὴν, ἐσφετερίσθησαν τὰς τιμάς, τὰς ὀφελείας, τὰ πάντα εἰς τὴν χώραν τῶν.

Ἄλλοτε, πρὸς διοργάνωσιν τῶν συνωμοσῶν των, κατέφευγον οἱ Μπόξερ εἰς τὰς ξούγκλας καὶ τὰ δση. Σήμερον ἔχουν εἰδικὰ οἰκήματα, δπον γίνονται αἱ συνελεύσεις των ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῶν τῶν Ἀγγλῶν πρακτόρων πολλάκις.

Εἰς τὴν θύραν τοῦ οἰκήματος, τὸ ὅποιον εἰς τὴν συμβολικὴν γλῶσσαν τῶν ἐταίρων δονομάζεται : «Ἀστυ τῶν Ἰτεῶν, ἵσταται θυρωρὸς κρατῶν ἐρυθρῶν ὁρθῶν. Διὰ νὰ εἰσέλθῃ τις εἰς τὸ Ἀστυ τῶν Ἰτεῶν, πρέπει νὰ λάβῃ τὴν ὁρθὸν μὲ τὰς δύο χεῖρας καὶ ν' ἀπαγγέλῃ τοὺς ἐπομένους στίχους :

*Κρατῶ εἰς τὰς χεῖρας μου τὴν ἐρυθρῶν ὁρθὸν.
Εἰς τὸν δρόμον πρὸς τὸ Ἀστυ τῶν Ἰτεῶν τίποτε δὲν μὲ
Μ' ἐρωτᾶς, ἀδελφέ, ποῦ πηγαίνω.*

Καὶ πράγματι πρὸ μακροῦ χρόνου βαδίζουν

* Επὶ τῇ βάσει ἀρθροῦ τοῦ Léon Charpentier ἐκ τοῦ «Ἐρμοῦ τῆς Γαλλίας»,

πρὸς τὸν σκοπὸν των, τῆς ἔξεγερσεως κατὰ τῶν Ταρτάρων.

«Οσοι ἡθέλησαν νὰ διέλθουν τὴν θύραν χωρὶς νὰ γνωρίζουν τὸν στίχους, ἀπεκεφαλίσθησαν, διότι οἱ νόμοι τῆς Ἐταιρείας εἶναι δραστήριοι.

Πρῶτον εἰσέρχεται τις εἰς τὴν Αἴθουσαν τῆς Εἰλικρινείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης, ἔπειτα εἰς τὸ Ἀληθινὸν Ἀστυ τῶν Ἰτεῶν καὶ κατόπιν εἰς τὴν Ἐρυθρῶν Ἀνθισμένην Σκιάδα. Ἐδῶ εὑρίσκεται τὸ μέγα θυσιαστήριον καὶ ὁ ἀμβων τοῦ Σιέν-Σάγγη Ἡ Αρχηγοῦ.

Ίδιαίτερον δωμάτιον, καλούμενον Ἄγορὰ τῆς Παγκοσμίου εἰρήνης, χρησιμεῖει ὡς προθάλαμος εἰς τὸν κατηχουμένους, οἵτινες μετὰ λουτρὸν καθαριότητος, ἐνδεδυμένοι νέα φορέματα, ὀδηγοῦνται ἐνώπιον τοῦ Ἀρχηγοῦ.

Ο ἀνάδοχος τοῦ κατηχουμένου ἐγγυᾶται δτὶ δ νέος ἐταίρος εἰπὲ τέσσαρας μῆνας δὲν θὰ ἐρίσῃ πρὸς τὸν ἀδελφούς του, καὶ ἐπὶ τρία ἔτη δὲν θὰ παραβῇ, ἔστω καὶ ἐλαφρῶς, οὐδεμίαν τῶν 36 διατάξεων τῆς Ἐταιρείας, αἱ δοποῖαι ἀναγινώσκονται ἐνώπιον του γονυκλινοῦς.

Εἰς τὴν πρώτην διάταξιν, τὸ πρὸς τοὺς γονεῖς σέβας ἀναγράφεται ὡς ἡ ὑψίστη τῶν ἀρετῶν. Κατόπιν μία διάταξις λέγει δτὶ δ προδίδων τὸ μυστικὸν τῆς Ἐταιρείας τιμωρεῖται δι' ἀποκοπῆς τοῦ ὡτὸς καὶ δι' 108 ὁμοισμῶν. «Ολοι οἱ ἐταίροι θεωροῦνται μεταξύ των ἀδελφοί, εἰς οἰανδήποτε καὶ ἀν ἀνήκουν τάξιν, ἀρχοντες, λόγιοι Ἡ τεχνῖται.

Καὶ τότε ὅλα τὰ μέλη ἀπευθύνονται προσευχὴν πρὸς τὸν Παν-Κού, «δστις πρῶτος ἔχωρισε τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τὴν γῆν».

Εἰς τὴν προσευχὴν αὐτήν, κατὰ τὴν ὅποιαν οἱ ἐταίροι ἀπὸ κοινοῦ ὅμινον ἀδελφωσύνην μεταξύ των, καταφαίνεται ὁ σκοπὸς τῆς Ἐταιρείας, ἥτοι ἡ ἀνατροπὴ τῶν Τσίγγη καὶ ἡ παλινόρθωσις τῶν Μίγγη.

Εἰς τὸ τέλος τῆς προσευχῆς ὅλοι οἱ ἑταῖροι, διὰ ν' ἀποδεῖξουν τὴν μὴ ἀναγνώρισιν τῆς ζένης δυναστείας, λύσουν τὴν πλεξίδα των καὶ ἡ κόμη των χύνεται ἐλευθέρᾳ ἐπὶ τῆς οάχεως. Εἶνε γνωστόν, ὅτι ἡ συνήθεια αὕτη τῆς πλεξίδος ἔχει τὴν ἀρχήν της ἀπὸ τῶν Ταρτάρων. Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς πρωτευούσης τοῦ Λιάσιο - Τούγκ τὸ 1619, οἱ Τάρταροι, νικηταί, ἡγάγκασαν τὸν ήττημένους Κινέζους νὰ κείρουν τὴν κόμην καὶ νὰ φυλάξουν μόνον μίαν πλεξίδα, κατὰ τὸ ἔθιμον τῶν κατακτηῶν. Τοῦτο διὰ νὰ μὴ εἴνε καταφανῆς ὁ μικρὸς ἀριθμὸς τῶν νικητῶν ἀπέναντι τοῦ ἀπείρου κινεζικοῦ πληθυσμοῦ, ὅστις οὔτω θὰ διεφύλαττε τὴν ἔλπιδα τῆς ἐλευθερίας. Οἱ μὴ συμμορφούμενοι μὲ τὴν διαταγὴν ἔθανατοντο. Καὶ πολλοὶ ἐπροτίμησαν τὸν θάνατον.

"Ἐκτοτε ἡ συνήθεια αὕτη καθιερώθη καὶ προσέλαβε χαρακτῆρα τοιοῦτον, ὥστε τὸ νὰ θέῃ τις πλεξίδα Κινέζου ἀποτελεῖ μεγίστην προσβολήν.

"Οταν μὲ λυτὴν τὴν κόμην καὶ γυμνὸν τὸ στῆμος, οἱ μινύμενοι σχηματίσουν κύκλον, ὁ ἀνάδοχος προσέρχεται ἐνώπιον τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς στοᾶς καὶ τοῦ λέγει:

— "Ἡ Ἐξοχότης σου εἴθε νὰ ζήσῃ χιλιάδας ἔτῶν.

— Ποῖος εἶσαι σὺ, ὅστις τολμᾷς νὰ παρουσιασθῆς ἐνώπιον μου;

— Εἴμαι ὁ Τιάν-Γιού-Χούγκ, ὁ πρόσκοπος τῶν Μίγγη.

— Πῶς ἡμπορεῖς νὰ τὸ ἀποδεῖης ὅτι πράγματι εἶσαι ὁ Τιάν-Γιού-Χούγκ, ὁ πρόσκοπος;

— Τὸ ἀποδεικνύων διὰ στύχων.

— Τί λέγουν οἱ στίχοι αὐτοῖς;

— «Εἰσάγω τὸν νεοσυλλέκτον εἰς τὸ "Ἀστυ τῶν Ἱτεῶν, Καὶ σσονται ἀπὸ τὸν κῆπον τὸν φοδακινεῶν, Μὲ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ γίνουν ἀδελφοί, Καὶ διὰ νὰ θραμβεύσῃ τὸ ὄνομα τῶν Μίγγη!»

— Πρόσκοπε, διατί παρουσιάζεσαι ἐνώπιον μου; Ποῖος εἶνε ὁ σκοπός σου;

— "Ἐρχομαι νὰ παρουσιάσω νέους στρατιώτας. Εἶνε ἀνδρεῖοι. Ἡ καρδία των εἶνε καλκίη. Θέλουν νὰ καταταχθοῦν εἰς τὴν ἑταιρείαν.

— Πῶς ἡμπορεῖς νὰ τὸ ἀποδεῖης;

— Διὰ στύχων.

— Τί λέγουν οἱ στίχοι αὐτοῖς;

— «Τὸ ρεῦμα, τῷν πραγμάτων εἶνε λαμπρόν. Ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη βαδίζουν ἐν ἀρμονίᾳ.

Τὸ σύμπαν ἔκτείνεται πέραν τῶν τεσσάρων θαλασσῶν καὶ δέχεται τοὺς τρεῖς ποταμούς.

Ωρίσθημεν νὰ ὑποστηρίξωμεν τὸν θρόνον Σου καὶ νὰ τὸν βοηθήσωμεν μὲ δλην τὴν ἀνθρωπίνην δύναμιν μας.»

— Διατί θέλουν νὰ καταταχθοῦν εἰς τὴν ἑταιρείαν;

— Διότι θέλουν νὰ ἀνατρέψουν τοὺς Τσίγγη καὶ νὰ ἐπαναφέρουν τὸν Μίγγη.

— Πῶς ἡμπορεῖς νὰ τὸ ἀποδεῖης;

— Διὰ στύχων;

— Τί λέγουν οἱ στίχοι αὐτοῖς;

— «Ἐξητάσαμεν τὴν γένεσιν τῆς ἀρχαίας ποιήσεως καὶ ἀποκατεστήσαμεν τὴν ἀρχήν της.

Ο λαὸς τοῦ Τσίγγη κατέλαβε τὰ ἀγαθά μας. Θὰ ἀναστήσωμεν τὴν Αὐτοκρατορίαν, συμμορφούμενοι μὲ τὸν νόμον τοῦ ἀρχηγοῦ.

Θὰ ἔξεγερθῶμεν μὲ τὴν ὀραιίαν αὐτὴν σελήνην, καὶ θὰ ὑψώσωμεν τὴν σημαίαν τῆς πατρίδος.»

Ἡ τελετὴ αὐτῇ τῆς παραδοχῆς νέων ἑταίρων περιλαμβάνει 333 τοιαύτας ἔρωτήσεις, ἐκ τῶν ὅποιων πολὺ δλίγαι εἶνε τόσον σαφεῖς ὅσον αὐταὶ τὰς δποίας ἀνεργάφαμεν. "Ολαι σχεδὸν ἔνέχουν συμβολισμόν, ἔνιοτε σκοτεινόν, ἄλλοτε ὀραιότατον, δπου κυμαίνονται αἱ ἐλπίδες τῆς κινεζικῆς φυλῆς

Ίδον τινὲς ἐκ τῶν ἔρωτήσεων ἐνέχουσαι ποίησιν ἐν τῷ συμβολισμῷ των:

— Ποῖον συνήντησες καθ' ὅδον;

— Μίαν γυναῖκα.

— Πῶς ἥτο ἐνδεδυμένη;

— Ἡτο ἐνδεδυμένη λευκά, καὶ ἐπὶ λευκοῦ ἵππου. Εἰς τὴν ἀριστεράν χειρα ἐκράτει κάνιστρον μὲ ἄνθη καὶ εἰς τὴν δεξιὰν σκηπτρον.

— Πρὸς ποῖον μέρος διηνθύνη;

— Ἐξηφανίσθη εἰς δάσος ἐλατῶν καὶ κυαρίσσων.

— Πῶς ἡμπορεῖς νὰ τὸ ἀποδεῖης;

— Διὰ στύχων.

— Τί λέγουν οἱ στίχοι αὐτοῖς;

— "Οταν ἐν δένδρον, τὸ ὅποιον φθίνει, φθάσῃ τὴν ἀνοιξιν, ἀναλαμβάνει ζωὴν καὶ βλαστάνει καὶ πάλιν.

Οταν αἱ ὀκτὼ μοῖραι περονοῦν τὰς θαλάσσας, φέρουν ἐπὶ τῆς κόμης χρυσᾶ ἄνθη.

Ἡ πριγκήπισσα περιπατεῖ ἔφιππος κατὰ μῆκος τῶν μεγάλων δρόμων.

Τὰ σπίλαια σκεπασμένα καὶ στολισμένα μὲ ἐλάτας καὶ κυπαρίσσους εἶνε αἱ κατοικίαι μας.»

*

Θὰ ᾧτο μακρὰ ἡ παραδίθεσις τῶν 333 ἔρωτήσεων τῆς τελετῆς. Αἱ περισσότεραι ἄλλως τε, διὰ νὰ γίνουν νοηταί, χοήζουν σχολίων, διότι δλαι σχεδὸν ἀναφέρονται εἰς κάποιαν παράδοσιν τῆς ἀρχαίας Κίνας.

Αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀστεως τῶν Ἱτεῶν ἀποτελεῖ ὀλόκληρον θρῦλον.

Περὸν τὸ 630 μ. Χ. ὁ αὐτοκράτωρ Τάϊ-Τσούγγη, τῆς δυναστείας Τάγγη, κατέλαβε τὰς γαίας βαρβάρου βασιλέως τοῦ Βορρᾶ. "Ο βασιλεὺς οὗτος ὠνομάζετο Σὲ-Πὲ-Πάο-Κάγγη-Βάγγη. Ἡ πρωτεύουσα ἦτο ἡ Λιν-Γιάγγη Σύγη, τὸ ὅποιον ἐσήμαινε Ἀστυ τῶν Ἱτεῶν.

Ἡ πόλις συνίστατο ἐκ πέντε κυκλοειδῶν φρουρίων, τῶν ὅποιων τὸ τελευταῖον, ἡ καρδία τοῦ Ἀστεως τῶν Ἱτεῶν, ὑπερηφανεῖτο αὐτῇ τὴν κινεζικὴν σύνορα. Ἄλλα ταραγμένοις ἀπὸ τὸ ἔκτακτον αὐτὸ ταξεῖδι, μόλις κατελθών τοῦ περιφήμου νέφρους, ἐλιποθύμησε.

Τίς οἶδε πόσον χρόνον ἔμεινε οὔτω. Διότι καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα εἰς μάτιν ἥπιζον ἐπ' αὐτὸν ὁ αὐτοκράτωρ Τάϊ-Τσούγγη καὶ δ στρατός του.

Γέρων ἱερὸς ἀνεκάλυψε κατὰ τύχην τὸν Σίγγη-Γιάο-Κίνη, τὸν ἐπανέφερεν εἰς τὰς αἰσθήσεις του καὶ τοῦ ἔδειξε τὸν δρόμον πρὸς τὴν κινεζικὴν πρωτεύουσαν.

Ἐντούτοις θὰ παρθῆλον ἔτη ὀλόκληρα χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ μὲ τὸ βραδὸν αὐτὸ μέσον ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν Κινέζων, πολιορκουμένων εἰς τὸ Ἀστυ τῶν Ἱτεῶν.

Ἄλλ' ἀπροσδόκητον γεγονός ἐπέφερε τὴν λύσιν τῆς πολιορκίας Ἡ πριγκίπισσα Του-Λού ηρίσθη τὸν Λο-Πίγγη, ὑπέροχον ἄνδρα καὶ ἄριστον στρατηγὸν τοῦ Τάϊ-Τσούγγη. Ἡ πριγκίπισσα λησμονεῖ τὴν πολεμικὴν τῆς δόξαν, τὰ ἐπὶ τοῦ πατρικοῦ θρόνου δικαιώματά της, τὴν ὀφειλομένην πίστιν πρὸς τὴν πατρίδα της, τὸ ἀρχαῖον μῆσος τῆς φυλῆς της πρὸς προσώπους της πριγκίπισσης Του-Λού.

Ἄλλ' ὁ Βούδας ἀπέστειλε — διότι οἱ θεοὶ ἀγαπῶντες τὴν Κίναν — μυστηριώδη τινὰ νυκτερίδα, ἥτις ὠδήγησε τὸν αὐτοκράτορα Τάϊ-Τσούγγη εἰς λάκον πλήρη δρυζῆς τόσῳ μεγάλον, ὥστε ὁ νίδος τοῦ Οὐρανοῦ δὲν εἶχε πλέον τὸν φόβον τοῦ διὰ τῆς πείνης θανάτου. Τοῦ λοιποῦ θὰ ἀνέμενε νὰ τὸν βοηθήσῃ ἡ τύχη.

Ἐως τότε, δλοι οἱ ἀγγελιοφόροι, τοὺς ὄποιον τὸ Τάϊ-Τσούγγη εἶχεν ἀποστέλει εἰκ τὸν Αστεως τῶν Ἱτεῶν, μὲ τὴν διαταγὴν νὰ διέλθει τὸν εἰκόνα της Κίναν καὶ ἔλαβε τὸν ἐπικύρωτον τίτλον τοῦ Ἰδρυτοῦ τοῦ Αστεως τῶν Ἱτεῶν.

Ἡ ἀνάμνησις τοῦ Αστεως τῶν Ἱτεῶν ἀνακαλεῖ ὀπωδήποτε εἰς τὸν Κινέζον οἰονεὶ τὴν εἰκόνα τῆς Κίνης των προφητειῶν τῶν Ἑλλήνων, ἐπανήλθεν εἰς Κίναν καὶ ἔλαβε τὸν Μπόξεφ ὀνόματαν Αστυ τῷ Ηπεῖν τὸ οἰκημα ὃπου συνηθίσθησαν δπως διαφυλάξουν τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως, ἥ-

μωρεῖται δι' ἀποκοπῆς τοῦ ὡτὸς καὶ δι' 108 φαβδισμῶν.

Τὸ 3ον ἄριθμον διατάσσει τὴν ἀμοιβαίαν ἐκ τίμησιν. "Ολοι, δόπον καὶ ἀν ἔχονται, δποῖοι καὶ ἀν εἶνε, θεωροῦνται ἀδελφοί.

"Ο παραβάτης ἀν τύχῃ ν' ἀποθάνη εἰς ἔξινον τόπον, ἃς γίνη βορὺ τῶν τίγρεων."

Τὸ 4ον ἄριθμον διατάσσει τὸν σεβασμὸν τῶν ἱερέων, διότι καὶ οἱ πέντε ἰδρυταὶ ἔξι ἵερῶν κατήγοντο. "Ο παραβάτης δὲς θνήσκῃ θάνατον κακὸν καὶ ἐπώδυνον. Καὶ προσθέτει: "Ο ἔνοχος τιμωρεῖται δι' 72 φαβδισμῶν.

Τὸ 5ον ἄριθμον ἀπαγορεύει τῷ φεῦδοι, τὴν συκοφαντίαν, τὴν μοιχείαν μεταξὺ τῶν ἑταίρων. "Ο παραβάτης δὲ τιμωρηθῇ βεβαίως θνήσκων εἰς ἔνειναν καὶ ἀγνωστὸν χώραν καὶ θὰ εὑρῃ τὸν τάφον του εἰς τὴν κοιλίαν χοίρου."

Τὸ 6ον ἄριθμον λέγει: «"Ἄσ μὴ εἰσχωρήσῃ, ἔνεκα τοῦ κέρδους, ἢ διχόνοια μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν. "Ἄσ μὴ λέγῃ τὸ στόμα σου ναί, ὅταν ἡ καρδία λέγῃ όχι. "Ο παραβάτης δὲ τιμωρηθῇ βεβαίως θνήσκων εἰς ἔνειναν καὶ ἀγνωστὸν χώραν καὶ θὰ εὑρῃ τὸν τάφον του εἰς τὴν κοιλίαν χοίρου.»

Εἶνε γνωστόν, ὅτι τὸ θνήσκειν εἰς ἔνειναν καὶ μάλιστα ἀγνωστὸν τόπον εἶνε διὰ τὸν Κινέζον ταπεινωτικόν. "Ο τάφος εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ χοίρου συμβολίζει ἐπίσης τὸ χαμηλὸν καὶ ταπεινόν.

Τὸ 7ον ἄριθμον ἐπιβάλλει εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τὴν ἀποφυγὴν τῆς πληρωμῆς τῶν δικαιωμάτων τοῦ τελωνείου καὶ δημοτικοῦ φόρου! "Ο προδίδων τὸν ἀδελφόν του δὲ τιμοθάνη διὰ πληγῶν χιλίων ἔχειριδίων καὶ ἡ κεφαλὴ του δὲ κωρισμῆ τοῦ σώματος.

Τὸ 8ον ἄριθμον παραγγέλλει τὴν φιλοξενίαν μεταξὺ ἀδελφῶν. "Ο παραβάτης δὲν θὰ εἴνε εὐτυχής καὶ θ' ἀποθάνη χωρὶς ἀπογόνους.

Μεταβαίνομεν εἰς τὸ 11ον, καθ' ὅτι τὰ θον καὶ 10ον ἐπαναλαμβάνουν σχεδὸν τὰ αὐτά. Τὸ ἄριθμον τοῦτο παραγγέλλει τὴν μεταξὺ ἀδελφῶν συνεισφορὰν διὰ τὰ ἔξιδα τῆς ταφῆς των.

"Ο Κινέζος ἴδιαιτέρως ποθεῖ καὶ δινειρεύεται νὰ τεθῇ κατὰ τὸν θάνατόν του εἰς τὸ ὠραιότατον φέρετρον. Εἰς παραφημένους χρόνους οἱ συγγενεῖς τοῦ θνήσκοντος, μὴ δυνάμενοι νὰ ἔξενθωσι δι' αὐτὸν ἀρκετὰ πλούσιον τάφον, ἔτρωγον τὸν τεμνεῶτα, θάπτοντες αὐτὸν ἐπαξίως εἰς τὰ ἐντόσθιά των. "Ο Κινέζος πολλάκις ἐκπατριζόμενος συναποφέρει καὶ τὸ φέρετρόν του, ἐκ ἔντου τῆς πατρόδοσης του, ἐντὸς τοῦ δποίου τὸν ἐπαναφέροντας νὰ ταφῇ εἰς τὴν πάτριον γῆν. Οἱ πτωχοὶ πωλοῦνται δοῦλοι διὰ

νὰ ἀγοράσουν ὁραιὸν φέρετρον διὰ τὸν θανόντα πατέρα των.

"Ο παραβάτης τῆς ἐντολῆς ταύτης περὶ εἰσφορᾶς πρὸς ταφὴν ἀδελφοῦ, θάπτεται εἰς ἀπομονωμένα δρόμο καὶ ἀνευ φερετροῦ. Πρὸς δὲ τιμωρεῖται δι' 72 φαβδισμῶν.

Τὸ 14ον ἄριθμον, παραδόξως, παραγγέλλει τὴν συνενοχὴν εἰς μερικὰς περιπτώσεις ἀν ἔκλεψεν ἥ ἐπυροπόλησεν ἑταῖρος, δὲ ἀδελφὸς δρεῖται νὰ τὸν ἀποκρύψῃ ἀλλως τιμωρεῖται διὰ τοῦ ἔγχειριδίου.

Τὸ 15ον ἄριθμον ἐπιβάλλει τὴν διευκόλυνσιν πρὸς φυγὴν ἀδελφοῦ, τὸν δποῖον δὲ νόμος ζητεῖ νὰ φυλακίσῃ. «"Ο παραβάτης δὲς θνήσκῃ εἰς τοὺς δρόμους. Οἱ χοῖροι δὲς τρώγουν τὸ πτῶμα του καὶ δὲς μὴ ἐπανέρχεται ποτὲ εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν». Τοῦτο προϋποθέτει τὴν πίστιν εἰς τὴν μετεμψύχωσιν, κατὰ τὴν δποίαν δὲ ἀνθρωπος ἐπανέρχεται εἰς τὸν κόσμον ὑπὸ νέαν μιορφίν· ἀλλ' οἱ δπαδοὶ τοῦ Κομφουσίου θεωροῦν γελοίαν τὴν ἀρχὴν αὐτὴν τοῦ ταοϊσμοῦ.

Τὸ 16ον ἄριθμον ἐπιβάλλει τὴν παραδόξον ἐγκατάλειψιν τοῦ δυστυχοῦντος ἀδελφοῦ εἰς τὴν τύχην του, διότι ἔχουν τὴν ἀρχὴν, ὅτι ἡ εὐτυχία ἥ ἡ δυστυχία τοῦ ἀνθρωπόπου εἶνε ἴδιον του ἔργον ἀλλ' ἡ διάταξις αὕτη ἔχει βαθύτερα τὸν λόγον της. "Ο οὖτις ἐγκατακειπόμενος δὲ μεταβληθῇ μετὰ θάνατον εἰς πνεῦμα νοσηρόν, χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν κόσμον εἰς νέον σῶμα, δπου θὰ ἐπεδείκνυεν ἐκ νέου τὴν ἀνικανότητά του.

Τὸ 17ον ἄριθμον ἀπαγορεύει εἰς τοὺς ἀνωτέρους νὰ δέχωνται δῶρα παρὰ τῶν κατωτέρων.

Τὸ 18ον ἄριθμον ἀπαγορεύει νὰ δεικνύουν εἰς τοὺς ἀμυγήσους τὸν πρὸς τὸ "Αστιν τῶν Ἱτεῶν δρόμον, ἥτοι τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς συνάθροισιν τῆς ἑταιρείας. "Ο παραβάτης τιμωρεῖται διὰ τῆς ἀποκοπῆς καὶ τῶν δύο ὡτῶν καὶ δι' 108 φαβδισμῶν.

Τὸ 19ον ἄριθμον ἀπαγορεύει εἰς τοὺς ἀνωτέρους νὰ δέχωνται δῶρα παρὰ τῶν κατωτέρων.

Τὸ 20ον ἄριθμον ἀπαγορεύει τὴν φιλοξενίαν εἰς τοὺς ἀρχὰς τοῦ κράτους καταγγελίαν καὶ ἐγκλήματος ἀκόμη διαπραγμέντος ὑπὸ ἀδελφοῦ. Διότι ἥ "Ἐταιρεία δὲν ἀναγνωρίζει τὴν δυναστείαν τῶν Τσίγη, ένεινας φυλῆς.

Τὸ 21ον ἄριθμον ἀπαγορεύει τὰς πολυχρονίους ἐχθρότητας καὶ τὴν ἐκδίκησιν,

Τὰ λοιπὰ ἄριθμα εἶνε σχεδὸν ἐπαναλίψεις τῶν προηγούμενων μὲ ἀσημάντους παραλλαγάς.

"Οφείλετε νὰ ἔχετε πάντοτε εἰς τὴν μνή-

μην σας τὰς διατάξεις ταύτας, ὅπως τὰ τέκνα σας ὡσιν εὐτυχῆ.

"Η ἀρχαιότης εἶπε: Οὐκογένεια ἥτις ξῆ ἐν ἀρετῇ, αὐξάνει ἐν θείᾳ χάριτι καὶ εὐλογίαις.

*

Οἱ Μπόξερ ἔχουσι πλεῖστα σημεῖα ἀναγνωρίσεως μεταξύ των, τῶν δποίων θὺτο μακρὰ ἥ ἀπαριθμητικές. Εἰς πλεῖστας περιστάσεις τοῦ βίου, δύνανται νὰ γνωρίσουν καὶ βοηθήσουν ἀλλήλους. "Εκάστη δὲ ἀναγνώρισις συνοδεύεται διὰ στίχων, ἀπαγγελλομένων ὑπὸ τοῦ ἑνὸς ἥ

τοῦ ἄλλου τῶν ἀδελφῶν. Οἱ στίχοι αὐτοὶ συνοδεύουν δλας σχεδὸν τὰς πράξεις τῶν Κινέζων εἴτε δημοσίας, εἴτε ἴδιωτικάς. "Η παρασκευὴ τοῦ τεῖσου, ὅταν γίνεται ἐν συναθροίσει, εἴνε ἀντικείμενον τελετῆς. Καὶ δλαι αὐτοὶ αἱ τελεταὶ εἰνε περίπλοκοι, λεπτολόγοι καὶ πλήρεις συμβολισμῶν, οἵτινες παρὰ τὸ ὁραιὸν καὶ παρὰ τὴν ποίησιν, ἐνέχουν καὶ τὸ παιδαριώδες.

"Ολαι αἱ ἔξεχουσαι διάνοιαι τῆς Κίνας, δλη ἥ ἀντιτέρα τάξις ἥ πεπαιδευμένη καὶ ἥ ἐπίλεκτος, εἴνε μέλη τῆς ἑταιρείας, ἐμπνέουσαι διαρκῶς καὶ ἀναζωπυροῦσαι τὸ μῆσος καὶ τὴν ἔχθραν κατὰ πάσις ἔνεινας ἐπιρροής.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΔΩΡΙΚΟΣ

ΤΟ ΥΠ' ΕΝΟΙΚΙΟΝ ΒΡΕΦΟΣ*

"Η κυρὰ Μόδης ἥτο λίαν εὐερέθιστος, ὥστε καὶ ἡ ἀπλῆ αὕτη παράλησις τὴν ἔκαμε μανιώδη. "Υψωσε τὴν φωνὴν της καὶ ἔθεσε τὰς ρυπαρὰς χεῖρας τῆς ἐντὸς τῆς ρυπαρωτέρας κόμης της, δπως δώσῃ μεγαλειτέραν ἔκφρασιν εἰς τὴν βάναυσον εὐγλωττίαν της.

"Νὰ τ' ἀφήσω! Νὰ τ' ἀφήσω!" ἐκραύγαζε.

"Ν' ἀφήσω τὸ παιδί μου, τὸ σπλάχνο μου, τὸ μωρό μου, χάρισμα! 'Ακούστηκε ποτέ! όχι δὲ σοῦ τὸ δίνω, τρελλή..! Μοῦ ἔγεινες καὶ περήφανη τώρα! ἔ! Τὸ δικό μου μωρὸ θάναις ἥσυχο μαξύ σου! ἔ; ἔ, κυρὶ Λίζα; θάναις ἥσυχο! Καὶ θὰ κλαίῃ τὸ κακόμοιο μὲ τὴ μάνα του!"

Καὶ μὲ κάθε λέξιν, τὴν δποίαν ἔξέφερε τὸ ἀφρούσιον στόμα της, ἐπλησίας τὴν Λίζαν, καὶ ἡ δργή της ηγῆσεν. Θαρρεῖς πῶς θὲστον διαδώσω τὸ μωρό μου καὶ γιὰ μία ὡραία χωρὶς τίποτε! 'Αφοῦ μοῦ πληρώνεις καὶ τόσα λίγα! 'Εγὼ εἶμαι μία τιμημένη γυναῖκα καὶ ἀν πίνω, πίνω φρόνιμα! Εἶμαι πολὺ καλλίτερη ἀπὸ σένα μὲ τὴ μεγάλες σου ίδεες.

Σεκουμπίσου! παληοκόριτσο! Δόσε μοῦ το, τρελλή, τὸ παιδί μου — δὲ σοῦ τ' ἀφίνω οὔτε ἔνα λεπτὸ περισσότερο, καὶ ταῦτα εἰπόντα σῷρες.

μησε ν' ἀρπάξῃ τὸ δυστυχὲς βρέφος ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς Λίζας.

Μὴν τὸ χτυπήσῃς μὴν τὸ κάνης νὰ κλαίῃ, ἀνέκραξεν ἥ Λίζα ἵκετετικῶς πρὸς τὴν ἔξηγιωμένην μαινάδα. "Μή, τὸ καῦμένο! εἶναι τόσο μικρό".

"Η κυρὰ Μόδης τὴν ἐκύτταξεν ἀγρίως, καὶ οἱ κατακόκκινοι δφαλαμοί της ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἔχῃλθον ἀπὸ τὰς κόργας των.

"Νὰ τὸ χτυπήσω! καὶ δὲν ἔχω ἐγὼ τὸ δικαίωμα νὰ κάνω δὲ, τι θέλω τὸ μωρό μου; Νὰ μὴν τὸ κάνω νὰ κλαίῃ; 'Ακοῦς ἔκει! Κύτταξε ἔδω, καὶ ἐστράφη πρὸς τὸν συνηγμένους γείτονας.

"Αὐτὴ δὰ κι' ἀν ἔναι! εἶπε. Δὲν τὴν μέλει οὔτε γιὰ τὸν νόμο! ἀκοῦς νὰ κωρᾶῃ τὸ παιδί ἀπὸ τὴ μάνα!

Καὶ ὤδημεν ἀλλόφρων· ήρπασε τὸ κάτισχον μικρὸν ἐκ τῶν βραχιόνων τῆς ἀνθροίσταμένης Λίζας. 'Εξύπνησεν ἀποτόμως τὸ ταλαιπωρούν πλάσμα καὶ ήρχισε νὰ κλαίῃ τότε ἥ Μόδης δργισθεῖσα ἀκόμη περισσότερον τὸ ἔκνει τόσον βιαίως, ὥστε δὲν ἥμπιοροῦσε τὸ δύστηνον ν' ἀγαπνεύσῃ.

"Νὰ τὸ παρ' ἥ δργή τοῦ Θεοῦ, ἐφώναξεν ἥ τρυφερὰ μητέρα, πνίξου νὰ γλυτώσω!

Οὔτε προσέχουσα πλέον εἰς τὰς ἵκεσίας τῆς

* Ιδε σελ. 85.

περιφρόμου καὶ ἀσθμαινούσης Λίζας, ἔρωψε μὲ δρμήν ἀκατάσχετον τὸ νήπιον ὡς δέμα ἄχρηστον διὰ τῆς ἀνοικτῆς θύρας τῆς οἰκίας τῆς ἐπάνω εἰς σωρὸν ἀκαθάρτων ἐνδυμάτων, δπον ἔπεσεν ἄφωνον καὶ ἀκίνητον.

«Παιδί μου, παιδί μου, ἐκραύγαζεν ἡ Λίζα ἀπὸ τῶν μυχῶν τῆς καρδίας της. "Ἄχ! τὸ ἐσκότωσες. Εἶσαι κακὴ μάνα. Παιδί μου, παιδί μου, καὶ ἥρχισε νὰ κλαίῃ.

Οἱ παριστάμενοι ἔβλεπον ἀναίσθητοι καὶ σιωπῆλοι τὴν θηριώδη σκηνήν. Η κερὰ Μόδης ἐσύναξε τὰ σχισμένα φορέατα τῆς καὶ μὲ χειρονομίαν περιφρονήσεως ὑψώσε τὴν κεφαλὴν ὡς ἀν ἔλεγε.

«"Οποιος θέλει νὰ τὰ βάλῃ μαζί μου, θὰ πάθῃ χειρότερα». Ἐπηκολούθησεν ἄκρα σιωπὴ δτε ἀνήρ τις ἔξηλθε τοῦ ἀπέναντι καπηλείου, ἀπομάσσων τὰ χειλή του διὰ τοῦ διπισθίου τῆς χειρός ἐν χονδροκαμωμένον, δύσμορφον κτῆνος, μὲ ἀκτένιστον ἐφυθρᾶν κόμην καὶ μηροὺς δφθαλμοὺς ὡς ἵκτιδος. Παρετήρησεν ἡλιθίως τὴν κλαίουσαν Λίζαν κατόπιν τὴν κερὰ Μόδης καὶ διαδοχικῶς ὅλους τοὺς παρευρισκομένους.

«Τί τρέχει; εἶπε μὲ τραχεῖαν φωνὴν οἰνόφλυγος, διατί μαλάνετε; πέστε το φανερά! Ο Γιάννης Μόδης θὰ δῇ ποῖος ἔχει τὸ δίκαιον. Ἐμπρός λοιπόν. Καὶ μὲ βλακώδη ἐνθαρρυντικὸν γέλωτα ἔθεσε τὴν χειρὰ του εἰς τὸ θυλάκιον τῆς ξεσχισμένης χονδρῆς περισκελίδος του καὶ ἔξηγαγε μίαν καπνούσιην γάναμένων νὰ διμιλήσουν οἱ παρεστῶτες. Ἀφοῦ τὴν ἐγέμισε καπνὸν ἐκ τῆς βρωμερᾶς καπνοθήκης του, μὲ τόσον τρέμοντας δακτύλους ὥστε δ καπνὸς ἐπιπτεν δλος σχεδὸν ἐπάνω του, τὴν ἥναψε καὶ ἔξηκολούθησε μὲ τραχυτέραν φωνὴν λέγων. Τί τρέχει; Πέστε το καθαρά!...

«Νά! γιὰ τὸ μωρό σου, Γιάννη, εἶπε ἡ καθημένη κατὰ γῆς Μόδης ἐγερθεῖσα συγχρόνως μὲ τοιαύτην δρμήν, ὥστε ἡ κόμη τῆς ἔχυθη γύρω τῆς ὡς μαύρη ὑγρὰ διμίχλη, διὰ τῆς δποίας τὸ ισχύον καὶ μοχθηρὸν πρόσωπόν της μόλις ἐφαίνετο. «Η Λίζα τρελλάθηκε καὶ καλὰ νὰ νανονρέψῃ τὸ μωρό σου,» ἔκραξε μὲ ισχυρὸν γέλωτα «"Α! Α! θέλει μωρὸ νὰ χαϊδεύῃ. Ο ἔκπληκτος Γιάννης ἡμικλείων τοὺς δφθαλμοὺς νυσταλέως, ὡς νὰ ἐσκέπτετο ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἀφήρεσεν ἐπὶ τέλους τὴν παρήγορον πίπαν του ἐκ τοῦ στόματος καὶ εἶπε σοβαρῶς: «Διατί ὅχι;»

«Ἀφοῦ θέλει μωρὸ νὰ χαϊδεύῃ, ἀς τὸ πάρη. Εἰς τὰς λέξεις αὐτὰς ἡ Λίζα εὐελπίς τὸν

παρετήρησε διὰ τῶν ὑγρῶν δφθαλμῶν της ἀλλ' ἡ κερὰ Μόδης ἀνεπήδησε μὲ μανιώδη ἀγανάκτησιν.

«Μεθύστακα, τρελλὲ» ἐκραύγασεν εἰς τὸν μεδυσμένον σύζυγόν της. — «Δὲν 'ντρεπεσαι; Καλὰ κ' ἔχω τὰ μυαλά μου στὸ κεφάλι μου ἐγὼ λέγω, πῶς ἡ Λίζα δὲ θὰ τὸ πάρη ναί, δὲ θὰ τὸ πάρη!»

Ο σύζυγός της τὴν ἥτενισεν ἀγρίως, ὑψώσε τὴν μεγάλην του πυγμήν, τὴν ἔσφιξεν ισχυρῶς καὶ κατέφερε δυνατὸν κτύπημα κατὰ τῆς γυναικός του, καὶ προσέθηκεν ἔπειτα: «καὶ ἐγὼ λέω πῶς θὰ τὸ πάρη. Τί λές τώρα;»

Ἀντὶ πάσης ἀλλης ἀπαντήσεως ἡ κερὰ Μόδης ἀνταπέδωκε τὸ αὐτὸ δρωτύλον φιλοφρόνημα εἰς τὸν δξιον σύζυγόν της ἐντὸς δὲ δύο δευτερολέπτων τὸ εντυχὲς ξεῦγος ἥρχισε φοβερὸν μάχην, ἡ δποία παρήγαγε μεγάλην συγκίνησιν καὶ ἐγχαρίστησιν συνάμα εἰς τὸ παριστάμενον πλῆθος.

Ολοι συνηθροίσθησαν διὰ νὰ βλέπουν καλλιέργον τοὺς μαχομένους καὶ ν' ἀκούουν καθαρώτερα τὰς βλασφημίας καὶ τὰς ὑβρεις, αὶ δποίαι συνώδευον τὴν μάχην. Ἐν τῷ μεταξύ, διαρκούσης τῆς φοβερᾶς αὐτῆς ταραχῆς, ἔνας ἀπεξηραμένος γέρων, δστις ἐκάθητο εἰς τὴν θύραν καὶ ἔχωριζε ράκη ἀπὸ ἔνα καλάθι, καὶ δστις δὲν ἐφαίνετο προσέχων εἰς τὸν γύρω του θόρυβον, ἔκαμε νεῦμα εἰς τὴν Λίζαν.

«Πάρε τὸ παιδί τώρα» ἐψιθύρισε «κανεὶς δὲ θὰ τὸ δῇ. Ἐγὼ θὰ προσέχω νὰ μὴν ἔρθῃ κανεὶς ἀπ' ἐδῶ!»

Η Λίζα τὸν ἡγχαρίστησε διὰ τοῦ βλέμματος καὶ ἐν τῷ ἄμα ὑδρήσασα εἰς τὴν οἰκίαν δπον κατέκειτο τὸ βρέφος ἀναίσθητον, τὸ ἥρπαξεν ἔξαλλος, καὶ ἔφυγε δρομαίως πρὸς τὴν μικράν της κατοικίαν, ἐν ὑπερῷον ἐτοιμόρροπον, εἰς τὴν ἄλλην γωνίαν τοῦ δρόμου. Τὸ νήπιον ἦτο παραζαλισμένον ἀκόμη ἀπὸ τὸ πέσιμον μὲ τὰς θερμὰς δμως περιποιήσεις καὶ τὰς θωπείας τῆς, ταχέως συνήλθε καὶ δταν ἥνοιξε τοὺς κναυοὺς δφθαλμούς του, δ πόνος ἐφαίνετο ζωγραφισμένος εἰς τὰς κόρας τῶν δφθαλμῶν του, δπως φαίνεται εἰς μόλις φονευθέντα πτηνά.

«Πουλάκι μου! Χρυσό μου! Φτωχό μου παδάκι» ἐψιθύριζεν ἀδιακόπως, καταφιλοῦσα τὸ μικρὸν λευκὸν προσωπάκι του καὶ τὰ λευκά του χεράκια.

Πῶς ἥθελα νὰ ἥμουν ἀληθινὴ μητέρα σου! Ο Θεός τὸ γνωρίζει! Εσύ εἶσαι τὸ πᾶν γιὰ μένα. Δὲ μ' ἀγαπᾶς, μικρό μου, λιγάκι καὶ σύ! Ενῷ δ' ἐκείνη ἐπανελάμβανεν ἀενάως

τὰς θωπείας καὶ τοὺς χαϊδευτικοὺς λόγους της, τὸ νήπιον ὡσεὶ αἰσθανόμενον τὸ θάλπος μητρικῆς στοργῆς, ἔξέβαλλε κραυγὰς εὐχαριστήσεως, αἵτινες ἥσαν γλυκύτεραι εἰς τὰ ὄντα της ἀπὸ τὴν ὀραιοτέραν μουσικήν, καὶ αἱ δποίαι ἔφερον μειδίαμα εἰς τὸ στόμα καὶ πάθος εἰς τοὺς μεγάλους μαύρους δφθαλμούς της, προσδίδοντα οὕτω εἰς τὸ πρόσωπόν της σχέδον δραστητικήτητα. Κρατοῦσα τὸ μικρὸν ἐπὶ τοῦ στήθους της, παρετήρησε μὲ προφύλαξιν ἐκ τοῦ παραθυρόν, δτι ἡ μάχη είχε τελείωσεν. Ἐκ τῶν φωνῶν, τῶν γελάτων καὶ τῶν χειροκροτημάτων τὰ δποία ἥκουεν, δ Γιάννης Μόδης ἦτο δ νικητής ἡ σύζυγός του είχεν ἔξαφανισθη. Παρετήρησε προσέτι, δτι τὸ μικρὸν πλῆθος διεσκορπίσθη, πολλοὶ ἔξ αυτῶν εἰσῆλθον εἰς τὸ καπηλείον καὶ μετ' ὀλίγον ἡ δδὸς ἦτον ἔρημος. Τότε ἥκουε κάποιον νὰ τὴν καλῇ «Λίζα! Λίζα!»

Ἐκψηκε καὶ εἶδε τὸν γέροντα, δ δποίος της είχεν ὑποσχεμῆ τὴν προστασίαν του, ἐὰν ἡ κερὰ Μόδης τῆς ἐπειθέτεο.

«Εσύ εἶσαι, Τζίμ; "Ελα ἐπάνω, εἶναι καλλίτερα παρὰ νὰ μιλοῦμε ἔτσι. Τὴν ἥκουε καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὸ τέλειενὸν δωμάτιον της παρατηρῶν περιέργως αὐτὴν καὶ τὸ μικρόν της.

Η κερὰ Μόδης τὴν ἔπαιθε αὐτῇ τὴ φορά, εἶπε σιωπαστικῶς γελῶν. Ο Γιάννης θὰ ἥναι μὲ τὸ μέρος σου. "Αν τυχὸν ἥμερωση καμιαὶ κακὴ μέρα, καλλιέργα νὰ μὴν πᾶς καθόλου στὸ σπίτι.

Τὸ ξέρω, εἶπεν ἡ Λίζα, ἀλλὰ πάντοτε παίρνει τακτικὰ τὸ χρῆμα γιὰ τὸ μικρό. Καὶ βέβαια δὲν ἥταν καὶ πολὺ νὰ θελήσω νὰ τὸ ζεστάνω μιὰ τόσο παγωμένη νύχτα

«Ο Τζίμ ἐσκέπτετο!

«Τί σὲ κάνεις ν' ἀγαπᾶς τόσο αὐτὸ τὸ παιδί» εἶπε, «ἀφοῦ δὲν εἶναι δικό σου;»

«Η Λίζα ἀνεστέναξεν!

«'Αλήθεια, εἶπε μὲ πόνον. Μ' αὐτὸ δμως ἔχω καὶ τὸν ἡγαπητὸν των ἥτο τὸ χρῆμα, τὸ δποίον ἐλάμβανον τῶν ηγαπητῶν της θυμιάσιοντες αὐτὸ πρὸς ψευδῆ ἐπαιτείαν. Εκαμενε ἀλλόκοτα σχέδια μὲ τὸ πτωχὸν καὶ ἀπημδημένον πνεῦμα της, σχέδια δραπετεύσεως ἐκ τῆς πολυθρόνης μεγαλοπόλεως εἰς ταπεινὸν καὶ ἥσυχον χωρίον πρὸς εὐρεσιν ἐργασίας διὰ ν' ἀφοισιωθῆ δλοψύχως εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἐγκαταλειμμένου ἀσθενοῦς καὶ ἀθώου πλάσματος. Δυστυχῆς πλανόδιε, πολυπάθης Λίζα! »Αν καὶ ἀμαθῆς εἰδωλολάτρις τῶν καταγωγῶν τοῦ Λονδίνου, ἐγκλείεις δμως εἰς μίαν γωνίαν τῆς μαραμένης σου καρδίας ἐν ἀνθοῖς εὐωδιάζοντες ἀκόμη — τὸ ἀνθοῖς τῆς ἀγνῆς καὶ ἀσπύλου ἀγάπης πρὸς ἐν τῶν ἀθώων ἐκείνων πλασμάτων, ὑπὲρ τῶν δποίων εἶπεν ἡ ἀπειρος ἀγαθότης τοῦ Θεανθρώπου. Αφετε τὰ παιδία νὰ ἔλθουν πρὸς ἐμέ, διότι εἰς αὐτὰ ἀνήκει ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Αι φοβεραὶ ἥμέραι τοῦ χειμῶνος παρήχοντο ταχεῖαι καὶ ἐπηγειραῖσαν τὰ Χριστούγεννα: οἱ διαβάται τῶν δρόμων μεταβαίνοντες πρὸς τὸ

Στράντ είχον συνηθίσει ν' άκουον τας νύκτας θρηνώδη φωνήν γυναικός, ή όποια ἔψαλλε μὲ ἄλλοκοτον διαπεραστικὸν καὶ παθητικὸν τόνον παλαιὰ δημοτικὰ ἄσματα, γνωστὰ καὶ ἀγαπητὰ εἰς πᾶσαν ἀγγλικὴν καρδίαν. Τὰ ἀγαπητὰ αὐτὰ ἄσματα τὰ ἔψαλλε τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο: ἀν δὲ καὶ οἱ τόνοι δὲν ἥσαν ζωηροὶ οὐδὲ δυνατοί, ἥσαν δμως ἀκριβεῖς καὶ πολλάκις τρυφεροί, πρὸ πάντων εἰς τὴν τόσον γνωστὴν καὶ ἔλκυ στικὴν μελῳδίαν «Πατρίδα, γλυκειά μου Πατρίδα!»

Τὰ παράθυρα ἥνοιγοντο καὶ ἐλεεῖτο γενναίως ἡ πλανόδιος ἀοιδός, ἡ όποια ἔκρατε πάντοτε ἐν ἀδύνατον βρέφος μὲ ἰδιαιτέραν προσοχὴν καὶ ἀγάπην.

Ἄκομη καὶ κατ' αὐτὰς τὰς πολὺ παγετῶδεις ἥμερας, διήρχετο διὰ μέσου τοῦ βορβόρου στρέφουσα τὸ βεβαρυμένον πρόσωπόν της ἔναντι τοῦ ψυχροῦ ἀνατολικοῦ ἀνέμου καὶ ψάλλουσα καρτερικῶς.

Μητέρες ἔρχομεναι ἐκ τῶν φαιδρῶν καταστημάτων, δπου είχον μεταβῆ ν' ἀγοράσουν χριστουγεννιάτικα παιγνίδια διὰ τὰ μικρά των, συχνὰ ἐσταματοῦσαν νὰ ἴδουν τὸ ἀδύνατον καὶ ὀχρὸν πρόσωπον τοῦ βρέφους. «Τὸ καῦμένο! Τί ἀδύνατο ποῦ εἶναι!» Εἶναι πολὺ ἀρρωστό! καὶ ἡ Λίζα ἀπήντα ταχέως μὲ καρδίαν τρέμουσαν ἀπὸ αἰρνίδιον φρόβων: Εἶναι πάντοτε ὀχρός εἶναι ὀλίγο ἀδύνατο, τίποτε ἄλλο δὲν ἔχει.»

Αἱ δὲ κυρίαι, βλέπουσαι τοὺς μεγάλους ὄφθαλμούς της, συνεκινοῦντο καὶ ἀνεχώρουν σιωπηλαί. Ἐφθασαν τὰ Χριστούγεννα, ἡ γενέθλιος τοῦ θείου Βρέφους ἔօρτη, τῆς δποίας ἡ σημασία ἥτον ἀκατάληπτος εἰς μίαν εἰδωλολάτριδα τῶν ὅδῶν τοῦ Λονδίνου.

Ἡ Λίζα ἐνόιε τόσον μόνον, ὅτι εἶναι ἥμερα κατὰ τὴν δποίαν ἀργοῦν τὸ κυβερνητικὰ γραφεῖα καὶ εἶναι κλεισταὶ αἱ Τράπεζαι καὶ τὰ καταστήματα καὶ ὅλοι οἱ κάτοικοι τεῦ Λονδίνου πηγαίνουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τρώγουν ψητὸ καὶ τσουρέκια.

Ἐν τούτοις ἡ περίλυπος μορφή της ἥτο ζωηροτέρα παρὰ τὸ σύνηθες κατὰ τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων καὶ ἥσθιαντο χαράν, διότι κατώρθωσε, σχεδὸν λιμοκτονοῦσα αὐτῇ, ν' ἀγοράσῃ διὰ τὸ μικρὸν ἐν θαυμάσιον χρυσοῦν πτηνόν, τὸ δποῖον δεμένον, μὲ ἐλαστικόν, ἐπηδοῦσε ἐπάνω κάτω μὲ τόσην ζωηρότητα καὶ τέχνην, ὥστε ἔφερεν ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ βρέφους γέλωτα, μικρὸν μὲν καὶ κοπιώδη, τὸν πρῶτον δμως δποῖς ἥνθισεν εἰς τὰ κείλη του.

Καὶ ἡ Λίζα ἔχαιρε διὰ τὴν φαιδρότητα τοῦ

μικροῦ, καὶ τὸ μάλλινον πτηνὸν ἐγίνετο οὕτω ἐν εἶδος παραδόξου θελγήτρου φαιδρότητος καὶ εἰς τοὺς δύο.

Ἄφοῦ παρηλθον τὰ Χριστούγεννα καὶ αἱ μελαγχολικαὶ ἥμέραι, τὰ δὲ τελευταῖα κτυπήματα τοῦ θητικοῦ παλαιοῦ τοῦ παλαιοῦ χρόνου παρήρχοντο σιγαλὰ καὶ πένθιμα, τὸ ὀχρὸν πρόσωπον τοῦ βρέφους προσέλαβε περιεργον ἔκφρασιν ἔκφρασιν πόνου καὶ ἔξαντλήσεως. Οἱ κνανοὶ τοῦ δρυμαλίου ἔγειναν ἀπλανεῖς καὶ δινειρώδεις, βραδύτερον δὲ ἔφαντο ὡς μὴ ἔχον διάθεσιν διὰ τίποτε καὶ ἔμενεν ἥσυχον εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Λίζας. Οὔτε ἔκλαιε πλέον ἀλλ' οὔτε δύσθυμον ἥτο ἔφαντο διτὶ ἥκουεν ἀπλῶς τοὺς τόνους τῆς φωνῆς τῆς οἵτινες ἥχουν μέσα εἰς τοὺς φοβεροὺς δρόμους, ἀνὰ τοὺς δποίους ἥμέραν καὶ νύκτα περιεπλανᾶτο καρτερικῶς. Οὔτε αὐτὸ τὸ μάλλινον πτηνὸν τὸ ἔτεροπε ἐπηδοῦσε καὶ ἔλαμπεν εἰς μάτην τὸ βρέφος τὸ παρετήρει μὲ ὑφος ἥρεμον ἀρχαίου στωϊκοῦ ὥσπερ ν' ἀνεκάλυψε ὅτι ἥτο τεχνητόν, καὶ δὲν ἔστεργε ν' ἀπατᾶται ἔστω καὶ ἀπὸ μίαν τόσον ἐντελὴ ἀπομίησιν τῆς φύσεως. Ἡ Λίζα ἥρχισε ν' ἀνησυχῇ ἀλλὰ δὲν εἶχεν κανένα νὰ ἔμπιστευθῇ τοὺς φόβους τῆς. Ἡτο πολὺ τακτικὴ εἰς τὰς πληρωμὰς τοῦ ἐνοικίου πρὸς τὴν κερά Μόξ καὶ οὔτω ἡ θυμώδης γυνὴ συγκρατούμενη ἀπὸ τὸν ἄργιον σύζυγόν της, ἔμενεν εὐχαριστημένη καὶ ἀφίνε πλέον τὸ τέκνον τῆς χωρὶς νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς ἄλλο τι. Ἡ Λίζα ἐγνώριζε καλῶς ὅτι κανεὶς ἐκ τῶν κατοικούντων εἰς τὴν φρικώδη ἐκείνην συνοικίαν ἐνδιεφέρετο διὰ τὴν ὑγείαν του. Θὰ τῆς ἔλεγαν μόνον. «Οσο πειστὸν εἶναι, τόσο καλλίτερα γιὰ τὴ δουλειά σου». Ἐκτὸς τούτου ἔζήλεινε καὶ δὲν ἥμποροῦσε νὰ ὑποφέρῃ οὔτε νὰ τὸ ἔγγισῃ ἢ νὰ τὸ περιποιῆται ἄλλος ἐκτὸς αὐτῆς. Τὰ παιδιά συνήθως ὀσθενοῦν, ἐσκέπτετο, καὶ ἀν τ' ἀφῆσῃ κανεὶς χωρὶς γιατρὸ καὶ γιατρικὰ ἀναλαμβάνουν ταχύτερα. Καὶ οὔτω ἥσυχάζουσα τοὺς ἐσωτερικούς τῆς φόβους τὸ ἐπεριποιεῖτο δσον δυνατὸν περισσότερον καὶ ἔστερειτο αὐτῇ διὰ νὰ τὸ τρέφῃ καλλίτερα, μολονότι τὸ βρέφος ἔμενεν ἀδιάφορον πρὸς τὴν καθημερινὴν τροφήν.

Καὶ οὔτω ἡ κλεψύδρα τοῦ χρόνου ἔρεε σιωπηλὴ ἀλλὰ σταθερὰ μέχρι τῆς παραμονῆς τοῦ νέου ἔτους. Ἡ Λίζα εἶχε περιπλανῆθη καὶ ὅλην τὴν ἥμέραν εἰς τὰς ὁδοὺς ψάλλουσα δόλοκληρον τὴν συλλογὴν τῶν ἀσμάτων τῆς ἀλλ' ὁ ἀνεμος ἔφυσησε σφοδρὸς καὶ παγετώ-

δης, τόσον μάλιστα, ὅστε οἱ ἄνθρωποι οἱ πλέον φιλελήμονες εἶχον κλεισθῆ εἰς τὰς κατοικίας των καὶ οὔτε καν ἥτο δυνατὸν ν' ἀκούσουν τὸ ἄσμα τῆς. Καὶ αἱ τελευταῖαι ἥμέραι τοῦ παλαιοῦ ἔτους παρηλθον τῆς παρηλθον χωρὶς παρηγορίαν φοβεραὶ μάλιστα καὶ ἀπειλητικαὶ, διότι ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα εἶχε κερδίσει μισὸ σελίνι μόνον. Πῶς τώρα ν' ἀντιμετωπίσῃ τὴν ἀγρίαν Μόξ καὶ τὸν φοβερὸν θυμόν της; Ὁ λαμπὶς τῆς ἐπονοῦσε ἥτο κατάκοπος. Οσον ἐπρόβαινεν ἡ ἥμέρα ἔφερε καὶ αὐτὴ ἐδῶ κ' ἐκεῖ τὸ ἀσκοπού βῆμα τῆς ὑπὸ τὸν ἀναστρόφον παὶ κατάμαρρον οὐρανὸν ἔως ὅτου ἔφιμασεν ἀπὸ τὸ Στράντ εἰς τὰς προκυμαίας τοῦ Ταμέσεως καὶ διλύγον μαρζύτερα ἐκεῖ ἐκάθισεν ἐπὶ τέλους εἰς μίαν γωνίαν παρὰ τὸν ὀβελίσκον τῆς Κλεοπάτρας, ὅστις σαρκαστικὸς εἶδεν ἀπαθῆς καταστοφὰς βασιλείων καὶ λαῶν καὶ φαίνεται ὡς νὰ λέγῃ «Διέλθετε, γενεαὶ πυγμαίων» ἔγω, ἐν τεμάχιον λίθου. Θὰ σᾶς ἴδω ἔξαφανιζομένας τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην.»

Διὰ πρώτην φορὰν ἡ Λίζα, μεθ ὅλην τὴν ἀποκτημένην ἔξιν, ἥσθιανθη ὅτι τὸ βρέφος, τὸ δποῖον ἔφερεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, ἔβάρυνε περισσότερον τοῦ συνήθους.

Ἐσυρε τὸ σκέπασμα καὶ τὸ παρετήρει μὲ τρυφερὰν στοργήν! Ἐκοιμᾶτο καὶ ἐπὶ τοῦ ἵσχυον καὶ ἥρέμον προσώπου του ἐπλανᾶτο τὸ χαμόγελο τῆς εἰρήνης!

Ἐξηντλημένη ἐκ τοῦ κόπου, ἐστήριξε τὴν κεφαλήν τῆς ἐπάνω εἰς τὸν ὑγρὸν λίθινον τοῦ ζηνοῦ καὶ περιπτυχμένα τὸ βρέφος σφικτὰ ἐπὶ τοῦ στήθους της, ἔκοιμηθη καὶ αὐτὴ τὸν βαρὺν ὑπονομον τῆς πλήρους κοπώσεως καὶ τῆς φυσικῆς ἔξαντλήσεως.

Ἡ ἐπίσημος νὺξ παρήρχετο, νὺξ παγερὰ καὶ πλήρης μαύρων ἀτμῶν – πομπὴ νεκροὶ τοῦ παλαιοῦ ἔτους, τὴν δποίαν οὔτε ἐν ἀστρον ἔφωτιζε. Κανεὶς ἀπὸ τοὺς διαβάτας, τοὺς σπεύδοντας, δὲν ἐπρόσεχε εἰς τὴν ἔξηντλημένην γυναῖκα, εἰς τὴν σκοτεινὴν γωνίαν, δπον ἀνεπάντελητος.

Ἐξαφνα ἥσωρα λάμψις φωτὸς ἐνάμιβωσε τοὺς δρυμαλμούς της καὶ ἀνεπήδησεν ἥμικοι μιωμένη οὐρανὸν σφίγγησα τὸ βρέφος εἰς τὴν ἀγκάλην της.

Μορφὴ μαύρη, κουμβωμένη ἔως τὸν λαιμὸν καὶ κρατοῦσα ἀναμμένον φανὸν ἐστάθη ἐμπρός της.

«Τί κάνεις αὐτοῦ; ξέρεις πῶς πρέπει νὰ φύγῃς;»

«Ἡ Λίζα ὑπεμειδίασεν ἐν εἴδει ἀπολογίας.

«Πολὺ καλά,» ἀπήντησε προσπαθοῦσα νὰ διμιλήσῃ μὲ φαιδρότητα καὶ ὑψωσε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ἀγαθὴν μορφὴν τοῦ ἀστυφύλακος.

«Δὲν ἥθελα νὰ κοιμηθῶ ἐδῶ καὶ δὲν καταλαβαίνω πῶς μὲτηρεον δὲν πονος. Πρέπει χωρὶς ἄλλο νὰ πάω στὸ σπίτι μου.»

«Βέβαια» ἀπήντησεν ὁ κλητὴρ πραϋνθεὶς ἐκ τῆς ταπεινοφορούσης της καὶ συγκινηθεὶς χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ἐκ τοῦ πάθους τῶν διφαλλούμων της. Στρέψας τότε τὸν φανόν του ἔξι δολοπλήρου ἐπάνω της, ἥρωτησε: Μωρὸ κρατεῖς;

Ναί, ἀπήντησεν ἡ Λίζα, μὲ ὑπερήφανον τρυφερότητα «τὸ μικρό μου, τὸ χρυσό, ἥτο πολὺ ἀδύνατο, τώρα μαρρώ πῶς εἶναι καλλίτερα.» Καὶ ἐνθαρρυνθεὶσα ἀπὸ τὸ ἀγαθὸν ὑφος του, ἔσυρε τὸ σκέπασμα διὰ τὸν περιέργειαν ἀνεπήδησεν δπίσω:

«Ο Θεὸς νὰ μὲ συγχωρέσῃ, εἶναι πεθαμένο! Πεθαμένο! νεκρό!!! ἐκραύγαζεν ἡ Λίζα. Ω! δχ!, δχ! Οχι δὲν εἶναι νεκρό! Μὴν τὸ λεῖ, μὴν τὸ λές, μὴν τὸ λέσ. Γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, πὲς πῶς εἶναι ψέματα. Δὲν εἶναι πεθαμένο! ζῆ, ζῆ! Ω παιδί μου, πουλάκι μου, ἀγγελοῦδι μου, δὲν πέθανες ὃ! δχ!, δχ!»

Τρελλὴ ἀπὸ τὸ φόβον, σχεδὸν μὴ διαπνέουσα, ἔφανε τὰς μικρὰς χεῖρας τοῦ βρέφους, τοὺς πόδας, τὸ πρόσωπόν του καὶ τὸ κατησπάζετο ἀγρίως, ἀποκαλοῦσα αὐτὸ μὲ χύλια τρυφερὰ χαϊδευτικὰ δνόματα. Εἰς μάτην! Τὸ μικρόν του οῷα μῆτρα της ἥτον ἥδη σκληρὸν καὶ ἀκαμπτον. Ἡτο πεθαμένον πρὸ δύο καὶ πλέον δρῶν.

Ο κλητὴρ ἔβηξε καὶ ἐσκούπισε τὰ μάτια του μὲ τὴν περιχειρίδα: ἥτο φύλαξ τοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς εἶχε καρδίαν. Ἐσυλλογίσθη τὴν ἀγαπητὴν σύζυγόν του καὶ τὸ χαριτωμένον μικρόν, τὸ δποῖον θάνατον εἰς τὰς ἀγκάλας της, καὶ τὸ δποῖον ἐκραύγαζεν ἀπὸ καράν δσάκις τὸ ἔβλεπε.

«Ἀκουσε, εἶπε, ἐνῷ ἡ Λίζα ἐσύρετο τρέμουσα πλησίον τοῦ τοίχου καὶ ἔβλεπε ἀπελπιστὴν ἀκίνητον μορφὴν τοῦ βρέφους εἰς τὰς ἀγκάλας της. «Μὴν κλαῖς, εἶπε, καὶ ἐστατήσεις, διότι κάτι τὸν ἔπινγε καὶ ἔβηξε κατ' ἐπανάληψιν, διὰ νὰ καταπιῇ.

«Τὸ φτωχὸ τὸ μωρὸ ἔγινεν ἀγγελάκι στὸν οὐρανό, ἔξηκολούθησε, δὲν μποροῦμε νὰ κάνωμε τίποτε δὲν ἄλλος κόσμος εἶναι καλλίτερος ἀπὸ τοῦτον. Ἐλα, ζλα, μὴν κάνης ἔτσι!»

Ἡ Λίζα ἔτρεμε σύσσωμος καὶ ἀνεστέναξε μὲ τό σον παθητικὴν ἀπελπισίαν ὥστε τὸν ἔκαμε νὰ αἰσθανθῇ βαθειὰ τὴν λύπην τῆς ἀτυχοῦς γυναικὸς καὶ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι κάθε λέξις παρηγορίας ἥτο ἔντελῶς περιττή. Ἀλλὰ τὸ καθῆκον τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἐπέβαλλε νὰ τῆς εἴπῃ μὲ τόνον σοβαρώτερον.

«Σάν καλὴ γυναικα, πρέπει νὰ φύγῃς ἀπ' ἐδῶ καὶ νὰ πᾶς στὸ σπίτι σου. Ἄν σ' ἀφήσω ἐδῶ λίγο ἀκόμη, μοῦ ὑπόσχεσαι νὰ φύγῃς γρήγορα; Δὲν πρέπει νὰ σ' εὔρω ἐδῶ ὅταν γυρίσω, κατάλαβες;

Ἡ Λίζα ἔνευσε καταφατικῶς.

«Καλά, εἶπεν ἔκεινος, μὲ φωνὴν παρηγορητικήν. Σοῦ δίνω δέκα λεπτὰ προθεσμίαν. Καλὴ νύχτα. Καὶ ἀνεχώρησεν.

Οὐ, ἥχος τῶν βημάτων του ἔχαντο βαθμούδον ἔως ὅτου ἔξηφανίσθη τελείως. Ὅταν ἔμεινε μόνη ἡ Λίζα ἡγέρθη ἐκ τῆς θέσεως της καὶ κινοῦσα τὸ μικρὸν εἰς τὰς ἀγκάλας της, ἔλεγε μὲ γαμόγελο:

«Πᾶμε στὸ σπίτι μας! καὶ κατόπιν ἐψιθύρισε: σπίτι μας, γλυκό σπιτάκι! Ναί, μικρό μου, ναί, ἀγάπη μου, θὰ πᾶμε στὸ σπίτι μας!» Ἐβάδιζε εἰς τὸ σκότος μὲ προφύλαξιν καὶ ἔφθασεν εἰς πλατεῖαν λιθίνην κλίμακα κατερχομένην μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ ποταμοῦ. Κατέβη μίαν πρὸς μίαν τὰς βαθμίδας τὰ μαῦρα νερὰ τοῦ ποταμοῦ ἐκυλίοντο ἥρεμα πρὸ αὐτῆς. Ἐξαφνα ἔσταμάτησε. Ἡχος βαρὸς ἀντήχησε διὰ τῆς ἀτμοσφαίρας σοβαρῶς καὶ ἐπισήμως. Ὁ μέγας κώδων τοῦ Ἀγίου Παύλου ἐσήμαινε μεσονύκτιον. Ὁ παλαιὸς χρόνος ἀπέθανεν. «Ἴσια στὸ σπίτι μας» ἐπανέλαβε μὲ τὴν ἐλπίδα ζωγραφισμένην ἐπάνω εἰς τὰ κουρασμένα καὶ ἀπογοητευμένα τῆς μάτια. «Ἀγάπη μου, χρυσό μου παιδάκι! Ναί, ναί, καὶ οἱ δύο βαρεθήκαμε πλειά, εἴμαστε κουρασμένοι καὶ θὰ πᾶμε στὸ σπίτι μας! Σπίτι μας, γλυκό μας σπιτάκι! Ἐμπόρος!»

Καὶ ἀσπαζομένη τὸ ψυχρὸν πρόσωπον τοῦ

νεκροῦ βρέφους, ποῦ ἔκρατει εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, ἔροιφθη εἰς τὸν ποταμόν βαθὺς μελαγχολικὸς κρότος, μικρὰ πάλη, καὶ τὸ πᾶν ἐτελείωσε!

Τὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ ἐκυλίοντο καὶ πάλιν ἥρεμα καὶ μαῦρα καὶ θλιβερὰ πρὸ τῶν βαθμίδων, ὅπου πρὸ δὲ λίγων δευτερολέπτων ὕστατο ἡ δυστυχὴς ἐνηγκαλισμένη τὸ νεκρὸν βρέφος. Ὁ κάλητηρ δηλήθευ μίαν ἀκόμη φορὰν καὶ παρετήρησεν ὅτι ἡ γυνὴ εἶχεν ἀπέλθει.

Διὰ μέσου τοῦ μαύρου πέπλου τοῦ οὐρανοῦ ἐν ἀστρον ἐπεφάνη, ἔλαμψε πρὸς στιγμὴν καὶ πάλιν ἔχαμη εἰς τὰ νέφη. Κρότος καὶ ἥχοι κωδώνων ἐσήμαινον τὴν ἔναρξιν τοῦ Νέου Ἔτους, τὴν ἔορτὴν τῆς Ἐλπίδος, τὰ γενέθλια τοῦ κόσμου!

Ἄλλα τί ἥτο τὸ Νέον Ἔτος δι' ἔκεινην, ἡ ὅποια μὲ λευκὸν ἀνεστραμμένον πρόσωπον καὶ μὲ βραχίονας περιπτύσσοντας ἐν βρέφος ἐκρατεῖτο ἰσχυρῶς ἀπὸ τὸν θάνατον, καὶ ἔπλεεν, ἔπλεεν ἐπάνω εἰς τὰ εὐρέα νῶτα τοῦ ποταμοῦ, ἀπαρατήρητος ἀπὸ τοὺς κώδωνας μὲ νέας ἐλπίδας, νέας ἐμπνεύσεις, καὶ νέον χρόνον . . . δοκιμασῶν!!

Ἡ Λίζα ἀπῆλθε· ἀπῆλθε, καὶ ἵσως θὰ τύχῃ συγχωρήσεως παρὰ τοῦ οἰκτίρμονος Θεοῦ, διὰ τῆς μεσιτείας τοῦ ὑπὸ ἔνοικου βρέφους της, τῆς ἀναμαρτῆτον μικρᾶς ψυχῆς, τὴν δόπιαν τόσον πολὺν ἡγάπησε καὶ ἡ δόπια ἀπῆλθεν εἰς τὴν γλυκεῖαν «κατοικίαν», τὴν δόπιαν διερευμέθα, καὶ διὰ τὴν δόπιαν προσευχόμεθα, καὶ δόπιαν πλάνητες καὶ ἀπόλωλότες τοῦ κόσμου τούτου θὰ εὔρουν τὴν ἀληθινὴν δεξιῶσιν ἐκ τῆς ἔξοριας καὶ ἀνάπτασιν ἀπὸ τῶν θλίψεων. Ἀπῆλθεν εἰς τὸν ἔκλαμπον «κόσμον» ὅπου βασιλεύει ὁ Ὑψιστος Θεὸς ὁ εἶπών:

Προσέξετε μὴ περιφρονῆτε κανὲν ἀπὸ τὰ μικρὰ ἔκεινα διότι σᾶς λέγω ὅτι οἱ Ἀγγελοί των βλέπονταν τὸ πρόσωπον τοῦ Πατρός μου, δοτὶς εὑρίσκεται εἰς τοὺς Οὐρανούς.

MARIA KORELLΗ

Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπὸ Π. Φ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ

·Αριστοτέλους Κουρτίδου, Παιδικὰ Διηγήματα. — Ἀλεξάνδρου Σ. Κάσσαγλη, Πρόκρις ἡ Ἐρεκθηίς. — Δ Γρ. Καμπούρογλου, Ιστορικὸν Ἀρχεῖον Διονυσίου Ρώμα. — Ψυχάρη, Ρόδα καὶ Μῆλα.

Εἶνε ζήτημα, λέγουν, ὃν ἔχωμεν φιλολογίαν, ἀλλὰ δὲν εἶνε ζήτημα ὅτι παιδικὴν φιλολογίαν δὲν ἔχομεν. Τόσον δλίγοι ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς καὶ τοὺς ποιητάς μας ἐσκέφθησαν νὰ γράψουν διὰ παιδιά, καὶ τόσον δλίγα ἔγραφαν, ὃστε καὶ αὐτὰ τ' ἀναγνωστικὰ βιβλία τῶν μικρῶν ἔλληνοπαιδῶν ἀποτελοῦνται ὡς επιτοπεῖστον ἢ ἀπὸ ξένα παιδικὰ ἀναγνώσματα κακομεταφρασμένα, ἢ ἀπὸ Ἑλληνικὰ γραμμένα διὰ μεγάλους καὶ διεσκευασμένα «πρὸς χρῆσιν τοῦ Δελφίνος». Θὰ ἥτο ἀντινομία νὰ δινειρευθῶμεν ἀπὸ τόρα μίαν νεοελληνικὴν παιδικὴν φιλολογίαν ὡς ἔκεινη, ἡ δόπια ἀκμάζει σήμερον εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὴν Ἀμερικήν, ἢ νάπαιτησθωμεν ἀπὸ τοὺς ἴδιους μας παραμύθια, διηγήματα καὶ ποιήματα, ἐντρυφήματα μικρῶν καὶ συγχρόνως ἀπολαύσεις μεγάλων, ὡς ἔκεινα τὰ δόπια ἔγραφεν ὁ μέγας Ἀνδροφεν, ἢ καὶ ὁ Γκρίμ, ἡ κυρία Βούργετ, ὁ Στάλ, ὁ Δὲ-Ἀμίτσι, ὁ Ρατισβών. Νομίζω δόμως, ὅτι καὶ οἱ ἴδιοι μας καλλιτέχναι τοῦ λόγου, ἀν κατεδέχοντο νὰ καταβιβάσουν κάποτε τὴν ἔμπνευσίν των, ἡ μᾶλλον ὃν προσεπάθουν νὰ τὴν ἀναβιβάσουν μέχρι τῆς ἀγνότητος καὶ τῆς εὐαισθησίας τῆς παιδικῆς ψυχῆς, καὶ νὰ φιλοτεχνήσουν βιβλία ἔμπνευσμένα καὶ ποσιτά εἰς τὸν μικρόκοσμον, δὲν θὰ ἔκαμπαν βέβαια ἔργον οὕτε ἀντικαλλιτεχνικὸν οὕτε ἀντιπατριωτικόν.

*
Πρόκρις ἡ Ἐρεκθηίς! Βεβαίως τὸ βιβλίον αὐτὸν δὲν εἶνε διὰ παιδιά, ἀλλ' ἵσως δὲν εἶνε οὕτε διὰ μεγάλους, τοὐλάχιστον δὲ ἔκεινους οἱ δόπιοι ἔχουν δλιγάρηστον νηπιάδη τὴν ἀντίληψιν τῆς τέχνης. Φαντασθῆτε μίαν τραγῳδίαν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν ἀρχαίων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κανόνων τοῦ Ἀριστοτέλους, — «τραγῳδία μίμησις πράξεως σπουδαίας», — μὲ γλώσσαν, ὃν δχι ἔνοφώντειον, τοὐλάχιστον ὑπερικαθαρεύουσαν, ἀρχακωτάτην καὶ δλωδιόλου ἀπρόσιτον εἰς τοὺς κοινοὺς τῶν θητῶν, — μίαν τραγῳδίαν τέλος πάντων ἡ δόπια θὰ διέφερεν ἀπὸ τὴν ἀπολεσθεῖσαν «Πρόκριν» τοῦ Σοφοκλέους, δλίγον περισσότερον ἀφ' ὅσον διαφέρουν τὰ φυσικὰ

άνθη ἀπὸ τὰ ψεύτικα. Θὰ διμολογήσετε, δτὶ τὸ ἔργον αὐτό, τὸ δποῖον δὲν εἶνε γνήσιον, δὲν εἰμπορεῖ νὰ εἶνε καὶ ὠραιόν.

Καὶ ὅμως,— ἀν εἶνε ἀνάγκη, τὸ δρκίζομαι, — ἔχει καὶ αὐτὸ μίαν ὠραιότητα. Δὲν εἶνε δτὶ φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως. "Ηρχισα νάναγνώσκω τὴν Πρόκριν χάριν περιεργίας καὶ . . . τὴν ἐτελειωσα!" Ε, δὲν εἶνε μικρὸν αὐτό, δι' ἓνα ἄνθρωπον τόσον ἀμαρτωλόν, ἀρρετικὸν καὶ ἀδιάλλακτον, ἔχοντα περὶ θεάτρου πολὺ διαφορετικὰς ἰδέας ἀπὸ τὰς τῶν κριτῶν τοῦ Λασσανείου. Καὶ ἐπειδὴ συνέλαβα τὸ ἀσύληπτον, τὸ ἀσροῖστον, τὸ φευγαλέον αὐτὸ ἵγνος τοῦ καλλους, δὲν θὰ ἡσύχαζα ἀν δὲν τὸ ἔλεγα. Διασώζω, βλέπετε, κάποιαν εὐσυνειδησίαν πολὺ ἐπικίνδυνον εἰς τὸν σημερινούς καιρούς. 'Αλλὰ τί νὰ γίνη!

Καὶ ἔρωτὸ τὸν ἑαυτόν μου: "Ητο ἄρα γε αὐτῇ ἡ ὠραιότης τοῦ μάθου τῆς Πρόκριδος, τοῦ Κεφάλου καὶ τῆς Ἡοῦς, τοῦ ποιητικωτάτου τούτου ἡλιακοῦ μύθου, ἡ δποία θά με συνεκίνει δπωσδήποτε ἀν ἡτο γραμμένον τὸ ἔργον; ἡ μήπως δ. κ. Κάσδαγλης (πρώτην φοράν ἀκούω τὸ δνομα, καὶ μάλιστα δὲν ἡξεύρω μήν εἶνε Κασδάγλης), ἡ μήπως, λέγω, δ συγγραφεὺς ἔχει κάποιαν ἰδιοφυΐαν, ἀνωτέραν τῆς τῶν συνήθων παρ' ἡμῖν τραγῳδοποιῶν, καὶ φαίνεται περισσότερον εὐαίσθητος πρὸς τὸ ἀρχαῖον κάλλος, καὶ εἶνε τελοςπάντων ποιητῆς ἀλλητινός, δ δποίος δὲν εῦρεν ἀκόμη τὸν δρόμον του ἡ εἰσῆλθε κ' ἔχαθη διὰ παντὸς εἰς τὴν ἀδιέξοδον τῆς ἀρχαιομανίας;

Δὲν ἥξεν ωρ. Ἡ γλῶσσα αὐτή, εἰς τὴν δποίαν εἶνε γραμμένον τὸ ἔργον, ἀποτελεῖ δι' ἐμὲ ἓνα σύννεφον, μίαν δμίχλην, τὴν δποίαν δὲν εἰμποροῦν νὰ διαπεράσουν εὔκολα τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου. Βλέπω μόνον εἰς ἐν σημεῖον μίαν γαλακτώδη λευκότητα, καὶ ὑποδέτω, δτὶ ἀπὸ μέσα εἶνε κάποιον φῶς. Εἰμπορεῖ νάπατῶμαι ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶνε δτὶ ἡ «Πρόκρις» μου ἔδωσε μίαν ἐντύπωσιν, τὴν δποίαν δὲν μου ἔδωσε καμμία ἀπὸ τὰς ἀλλας ἀρχαιοπρεπεῖς τραγῳδίας τοῦ νεοελληνικοῦ μας θεάτρου.

"Ελησμόνησα νὰ εἴπω δτὶ τὸ ἔργον αὐτὸ μᾶς ἥλθεν ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. 'Αλλὰ διατί δ. κ. Κάσδαγλης νὰ τὸ γράψῃ εἰς αὐτὴν τὴν γλῶσσαν; διατί; "Αν ἡτο τουλάχιστον ἀπὸ τὸ Βυζάντιον!

*

Ἡ φιλοπονία τοῦ κ. Δημ. Καμπούρογλου μᾶς ἀπεκάλυψεν ἐσχάτως μίαν μεγάλην φυσιογνωμίαν; τὸν Διονύσιον Ρώμαν. Ἡ ἔκδοσις

τοῦ Α'. τόμου τοῦ Ἱστορικοῦ αὐτοῦ Ἀρχείου, ἐξ ὀκτακοσίων σελίδων,— τὸν δποῖον θάκολουμήση καὶ δεύτερος,— ἦτο πραγματικῶς μία ἀποκάλυψις. "Ολοὶ ἐγνώριζαν τὸν φιλικὸν Διονύσιον Ρώμαν, τὴν φιλοπατρίαν του καὶ τὰς χρηματικὰς ὑπέρ τοῦ Ἀγῶνος θυσίας του ἀλλ' ὀλίγοι ἐγνώριζαν τὸν μεγάλον του νοῦν, τὴν πολιτικήν του σύνεσιν, τὴν διπλωματικήν του ἐμπειρίαν, τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν εὐστάθειαν τοῦ χαρακτῆρος. Αἱ πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίαι του, αἱ προερχόμεναι ἐκ τῶν ψυχικῶν τούτων χαρισμάτων, φαίνονται ἀσυγκρίτως ἀνώτεραι τῶν ἀλλων, τὰς δποίας προσέφερε διὰ τοῦ πλούτου. Περὶ τούτου πείθεται δ φυλομετρῶν τὸ πολύτιμον αὐτὸ Ἀρχεῖον καὶ σταματῶν εἰς τὰς εὐγλώτους, τὰς σοφὰς καὶ εὐστοχωτάτας ἐκείνας ἐπιστολάς, τὰς δποίας ἀπέστελλεν δ εὐγενῆς Ζακύνθιος, εἴτε ὡς ἴδιωτης εἴτε ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς Ζακύνθου, πρὸς τὸν πολιτικὸν καὶ τὸν πολεμιστὰς τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος. Ταῦτα ἀλλως τε ἐξαίρει καὶ καταδεικνύει, μετὰ πολλῆς ἐμπειρίας καὶ χάριτος — δπως πάντοτε, — εἰς τὴν εἰσαγωγήν του δ. κ. Δημ. Καμπούρογλους, δ ἀκάματος ἐρευνητῆς καὶ ζηλότυπος θησαυροφύλακ τῶν μνημείων τῆς Ἱστορίας μας.

*

"Ἐχομεν καὶ ἐν βιβλίον τοῦ κ. Ψυχάρη, δφειλόμενον ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν σκληρότητα τῶν ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων, αἱ δποῖαι δὲν ἐννοοῦν νὰ φιλοξενοῦν πλέον τὰ ἀρχαῖα τοῦ «αἰρεσιάρχου». Καὶ ὅσα ἀρχαῖα θὰ ἐδημοσίευε τὸν τελευταίους τούτους καιροὺς δ. κ. Ψυχάρης περὶ τῆς μεταφράσεως τοῦ Εὐαγγελίου, περὶ τῶν φοιτητικῶν ταραχῶν, περὶ τοῦ κ. Πάλλη, περὶ τῆς ἐγκυκλίου τοῦ Πατριάρχου κτλ. εἰς τὸ «Ἀστυ» ἡ εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν», τὰ δημοσιεύει τόρα εἰς τεῦχος, μὲ τὸν τίτλον «Ρόδα καὶ Μῆλα».

Τὰ ἀρχαῖα αὐτὰ ἔχουν δλα τὰ χαρίσματα τῆς πολεμικῆς τοῦ κ. Ψυχάρη, προπάντων τὴν ἀμύμητον ἐκείνην εἰρωνείαν, τὴν δλως γαλατικήν, λυπούμενα δὲ διότι διωγμὸς ἐκ μέρους τοῦ ἀθηναϊκοῦ τύπου, μᾶς ἐστέρησε τῆς εὐχαριστήσεως νὰ τ' ἀναγνώσωμεν ἐνωρίτερον. Καὶ διωγμὸς αὐτός, — διὰ τὸν δποῖον τόσον εἰμιορφα παραπονεῖται δ. κ. Ψυχάρης.— μᾶς φαίνεται τέσσω μᾶλλον ἀδικος, καθ' δσον νομίζομεν, δτὶ τὸ κοινὸν δὲν θὰ ἐξημιόνετο, ἀν ἥκουε κάποτε καὶ τὴν γνώμην ἐνδὸς ἀνθρώπου, δ δποίος ἔχει τουλάχιστον μίαν γνώμην.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Ο μακαρίτης δ Συγγρός

ώνομάσε τὴν Ἑλλάδα «τόπον διὰ νὰ ζοῦν οι πλούσιοι». Ἐννοοῦσεν δτὶ ἡ Ἑλλὰς δὲν ἔχει ἀναρχικούς. Ο Πανόπουλος μοῦ δίδει ἀφορμὴν εἰς μίαν σκέψιν, δτὶ ἡ Ἑλλὰς δὲν ἔχει ἀναρχικούς διότι ἔχει ληστάς. Ο νεώτερος ληστής εἰς τὴν Ἑλλάδα είνε μία σούμμα ἀναρχικοῦ, κοινωνιστοῦ, πολιτειομάχου, κοινωνιομάχου, ἀνισορρόπου, περιλαμβάνει δηλαδὴ δλας τὰς ἰδιότητας τῶν ὄχρων ἐκείνων δντων τὰ δποῖα παραπονοῦνται κατὰ τοῦ σύμπαντος χωρὶς νὰ γνωρίζουν τί τὸν εἴπταισεν ἀκριβῶς. Πρὸν γίνη φυγόδικος ἡτο ἔνας ἀεργος γαργαλίζων μὲ τὸν ναργιλέν του εἰς τὸ καφενεῖον ἐναντίον τῶν ἐλληνικῶν πραγμάτων. "Οταν ἐφυγοδίκησεν ἐγραφεν ἐπιστολὰς εἰς ἐπαρχιακὰς ἐφημερίδας οἰκτείρων τὸ σάπιο αὐτὸ τὸ δποῖον δνομάζεται πολιτεία, καὶ τὸ ἄλλο σάπιο τὸ δποῖον δνομάζεται κοινωνία. Νομίζω δτὶ ἐξέφρασε καὶ γνώμην περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ Συντάγματος, ἐνῷ τὸν κατεδίκων τὰ ἀποσπάσματα. 'Αλλὰ πάντως δὲν ἐγνώριζε καὶ αὐτὸς τί θέλει. Δὲν εἶχε τὸ σαφὲς πρόγραμμα τῶν ἐπὶ Ρωμαϊκῆς κυριαρχίας ἐλλήνων ληστῶν, οἱ δποῖοι ἐβαλλον δρισμένως κατὰ τῆς «κοινωνίας». Δι' αὐτὸν ἐπταιον δλα τὰ ἐλληνικὰ πράγματα, ἀνακατωμένα. "Υποθέτω δὲ δτὶ δὲν θὰ τοῦ ἐπταιε τίποτε, ἐὰν εἶχε διορισθῆ δημόσιος δνάλληλος. Καὶ ἐδῶ ἀποδεικνύεται ἐκεῖνο τὸ δποῖον εἰπεν δ μακαρίτης ἐθνικὸς εὐεργέτης, καὶ τὸ δποῖον ἀπολαμβάνον δλοι οι πλούσιοι τοῦ τόπου μας, δτὶ ἀναρχικοὶ καὶ κοινωνισταὶ δὲν δπάρχουν εἰς τὴν Ἑλλάδα. "Η ἰδιότης αὐτὴ εἶνε δευτοτάτη ἀκόμη. "Οταν φαίνεται καμμία τάσις ἀναρχισμοῦ, είνε προμήνυμα ἐνδὸς ληστοῦ δ δποῖος θρησκείαν. Βαθύτατος ψυχολόγος τοῦ τόπου τὸν δποῖον ἔμελλε νὰ ληστεύῃ, ἐφρόντισε νὰ δημιουργήσῃ φύμην χριστιανοῦ. Γνωρίζων δτὶ καὶ δ ληστής πρέπει νὰ ἔχῃ θίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ, διέδωσε καταλήλως δτὶ εἶνε κατὰ τῆς μεταφράσεως τοῦ Εὐαγγελίου. Εἰς τὸν αἰχμάλωτον τοῦ Αίγιου ἔδωκε νὰ διαβάσῃ τὴν Ιερὰν Σύνοψιν. Εντὸς τοῦ σπηλαίου ἐλέγεν ἐνώπιον τοῦ αἰχμαλώτου τὸ Πάτερ Ήμῶν. Λιέδωκεν δτὶ μὲ τὰ λέντρα θὰ κτίσῃ ἐκκλησίας. "Ενας ἀνθρώπος ἐκμεταλλεύμενος, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὴν θηγη-

άπὸ τὸν Λύγκον καὶ ἀπὸ τὸν Τσανάκαν τὰ μεγάλα σημεῖα, ἐφρόντισε νὰ συμπληρώσῃ τὰ κενά. Τὸ σπήλαιον τού λόγου χάριν, παρουσιάζει δλην τὸν πρόσοδον τῆς νέας ἐποχῆς, διότι οι παλαιοὶ λησταὶ οὐδέποτε ἐφράτισαν τὰ κρησφύγετα τῶν μὲ λάμπες νεωτέρου συστήματος, οὐδέποτε ἐχρησιμοποίησαν κάρβουνα, οὐδέποτε ἐφαγαν σοῦπαν μὲ πέντε ἀνγά, καὶ οὐδέποτε εἶχον κάμει ἐντὸς τοῦ σπηλαίου τῶν ἀναγνωστηρίου διὰ τὸν εύπαιδεύτους αἰχμαλώτους. Εἰς τὸν αἰχμάλωτον τοῦ Αίγιου ἔδωσεν δ Πανόπουλος τῷα βιβλία μὲ τὰ δποῖα ἐπέρασε τὰς ὄρας τῆς αἰχμαλωσίας του, τὸν ἔδιδε δὲ κάθε πρωὶ καὶ μίαν ἐφημερίδα, τὴν δποίαν ἐδιάβαζε μαζὶ μὲ τὸν καφέν του ψηνόμενον ὑπὸ τῶν ληστῶν ληστῶν εἰς καμινέτον. Φαντασμῆτε πόσον θὰ προοδεύσωμεν ἀκόμη. Μετ' δλίγον καιρὸν αἰχμαλωτιζόμενοι ἀπὸ τὸν ληστάς καὶ δηγούμενοι εἰς τὸ θυηλότερον σπήλαιον τῶν Καλαβρύτων, θὰ δυνάμεθα θαρραλέως νὰ λέγωμεν πρὸς τὸν ἔφορον τοῦ ἀναγνωστηρίου τοῦ σπηλαίου.

— Εχετε σᾶς παρακαλῶ τὸ τελευταῖον δρᾶμα τοῦ Ἰψεν;

"Η τούλαχιστον

— Δόστε μου τὸ «Γκράφικ».

'Αλλ' αὐτὰ εἶνε ἀσήμαντοι λεπτομέριαι, διότι δ Πανόπουλος παρουσιάζει θυηλότερα σημεῖα μεγαλοφυτάς. Εἰς τὰς ἀρχὰς λόγου χάριν τοῦ ληστρικοῦ του σταδίου, δταν ἡτο φυγόδικος καὶ ἀρθρογράφος συγχρόνως τῶν ἐπαρχιακῶν ἐφημερίδων, ὑπερήσπισε τὴν καταδικούμενην θρησκείαν. Βαθύτατος ψυχολόγος τοῦ τόπου τὸν δποῖον ἔμελλε νὰ ληστεύῃ, ἐφρόντισε νὰ δημιουργήσῃ φύμην χριστιανοῦ. Γνωρίζων δτὶ καὶ δ ληστής πρέπει νὰ ἔχῃ θίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ, διέδωσε καταλήλως δτὶ εἶνε κατὰ τῆς μεταφράσεως τοῦ Εὐαγγελίου. Εἰς τὸν αἰχμάλωτον τοῦ Αίγιου ἔδωκε νὰ διαβάσῃ τὴν Ιερὰν Σύνοψιν. Εντὸς τοῦ σπηλαίου ἐλέγεν ἐνώπιον τοῦ αἰχμαλώτου τὸ Πάτερ Ήμῶν. Λιέδωκεν δτὶ μὲ τὰ λέντρα θὰ κτίσῃ ἐκκλησίας. "Ενας ἀνθρώπος ἐκμεταλλεύμενος, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὴν θηγη-

βρίουν, ἔστησε πλέον τὸν θρόνον τοῦ εἰς τὴν λαϊκὴν εὐπιστίαν. Ὁ Πανόπουλος διὰ τὸν λαὸν εἶνε πλέον τὸ τιμωρὸν πνεῦμα τῶν μεταφράστῶν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν ψαλτῶν τῆς τετραφώνου, εἶνε δὲ ληστὴς δὲ όποιος θὰ πηδήσῃ εἰς τὸ Λίθερπουλ καὶ θὰ πιάσῃ τὸν Πάλλην, εἶνε δὲ νέμεσις τῶν ἀσεβῶν, εἶνε δὲ ἄγγελος τῆς

Ἀποκαλύψεως μὲ τὰ πύρινα πτερά. Τὴν δύναμίν του δὲν τὴν δφεῖλει εἰς τοὺς βλαχοδημάρχους. Τὴν δφεῖλει εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ταλαιπώρου λαοῦ. Ἐκεῖ μέσα, εἰς τὸν λαϊκὸν ἐγκέφαλον, εἶνε τὸ σπίλαιόν του τὸ δποῖον δὲν θὰ ἀνακαλύψουν ποτὲ τὰ ἀποσπάσματα.

ΧΑΡΗΣ ΗΜΕΡΙΝΟΣ

Η κατάθεσις τῶν στεφάνων εἰς τὸν τάφον τοῦ Σολωμοῦ ἐν Ζακύνθῳ.

Τὰ ἀποκαλυπτήματα τοῦ Σολωμοῦ ἐν Ζακύνθῳ.

Εντυπώσεις ἐν Ζακύνθῳ. — Οδία Κομούτου.

ζοντα της καλλιτεχνικης του δράσεως, έπιδιδεται εις την μεγάλην κοσμηματογραφίαν και την προσωπογραφίαν. Δύο άλληγορικαί παραστάσεις του «Τά Γράμματα» και «Άι Επιστήμαι» κοσμοῦ την Σορβόννην. Εις την προσωπογραφίαν τὰ ἀριστα τῶν ἔργων του είναι ἡ εἰκὼν τοῦ Ἐμμ. Αραρά, πενθεροῦ του, τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας, τῆς πριγκηπίσσης τῆς Όναλλιας, τοῦ Πάπα Λέοντος Ιβου, τοῦ Σαΐν-Σάν και ἄλλων. Ο Κονστάντινος απέθανε τοῦ 1902 εἰς την τυμώμενος παρά πάντων.

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

ΠΡΟΟΔΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΝ. Ο ἐν Παρισίοις Ἐλλήν φωτογράφος κ. Σόλων Βάθης, πρὸ μηνῶν ἐφερε μεθόδον διὰ τῆς ὁποίας, γωγίς οἰνοδήποτε χρησίμην μέσον χημικῶν, προσοῦδει εἰς τὰς φωτογραφίας ὅψιν χρωματισμοῦ, ὅποιον θὰ ἐλάμβανον ἔαντος ἐφωτίζοντο διὰ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, διερχομένων διὰ πολυχρώμων ψέλων. Η ἐφεύρεσις τοῦ κ. Βάθη δὲν εἶναι ἡ ἔγχρωμος φωτογραφία, ἡ ἀναπαράστασις δηλ. τοῦ χρωματισμοῦ τοῦ φωτογραφισμού ἀντικειμένου. Εἶναι ἡ χρωμάτισις δι' ἀκτίνων ἐγονθροχρώσων ἡ ιοφαίων, τὰς ὅποιας δύναται νὰ γίψῃ ὅπως θέλῃ και ὅπου θέλει.

Ο κ. Λίτταν, μέλος τοῦ Ινστιτούτου, και πολλοὶ σοφοί, οἵτινες ἔλαβον γνῶν τῆς ἐφεύρεσεως, ἀπεφάνησαν, συγχαίροντες τὸν Ἐλληνα φωτογράφον, ὅτι ὁ κ. Βάθης ανοίγει διὰ τῆς μεθόδου ταῦτης νέον δρόμον εἰς τὴν φωτογραφίαν.

Ο κ. Βάθης ἀποστέλλει συλλογὴν τοιούτων φωτογραφῶν πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα τοῦ ὅποιου ἔχει τὴν τιμὴν νὰ ἴναι φωτογράφος ἐν Παρισίοις.

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Η Α. Β. Υ. ὁ πρίγκηψ Νικόλαος ἐμνηστεύθη ἐν Παρισίοις τὴν Μ. Δουκίσσαν Ἐλένην, θυγατέρα τοῦ Μ. Δουκὸς τῆς Ρωσίας Βλαδιμήρου.

Η Διεύθυνσις τῶν «Παναθηναϊκῶν» καταδέτει εὐ-σεβάστως τὰς εὐχάς της.

Οἱ πρῶτοι ἔλληνικοὶ στίχοι τοὺς δοπίους ἔγραψεν δοσιλομός κατὰ τὸν Σπ. Τοκούκην, φίλον τοῦ ποιητοῦ, εἶναι ἡ «Ξανθούλα»:

Τὴν εῖδα τὴν Ξανθούλα
Τὴν εῖδα, δταν ἀργά
Ἐκένησε ἡ βαροκούλα
Νά πάρη 's τὴν ξενηγειά.

Οἱ στίχοι οὗτοι ἀμέσως κατέκτησαν τὴν ἀγάπην τῶν Ζακυνθίων, οἱ δοπίοι μίαν ἐσπέραν μετέβησαν καὶ τοὺς ἔφαλον ἐν χορῷ ὑπὸ τὰ παράθυρα τοῦ Σολωμοῦ.

Ἐπιτροπὴ ἐξ Ἰταλίας ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Βελλίνι, δημάρχου τῆς πόλεως Φόρολι, ἔξετέλεσε τὸ πένθιμον ἔογον τῆς ἀνακοινωθῆς εἰς τὴν γενέτειραν πόλιν του, τῶν λειψάνων τοῦ φιλέλληνος Ἰταλοῦ βουλευτοῦ Φράττι, φονευθέντος ἐν Δομοκῷ κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον.

Εἰς τὰ λείψανα τοῦ γενναίου Ἰταλοῦ ἀπεδόθησαν ὑπὸ τῆς Ἐλληνικῆς Κυβερνήσεως τιμᾶι συνταγματάρχου.

Πλεῖστοι στέφανοι κατέτεθησαν ἐν Πειραιεῖ ἐπὶ τῆς λάρνακος, ἢτις περιείχε τὰ ὄστα, και διάφοροι προσφωνήσεις ἔγιναν πρὸς τὸν ἀποδημοῦντα λείψαντα τοῦ Φιλέλληνος. Η τελετὴ ἡτο συγκινητικωτάτη. Η στιγ-

μὴ καθ' ἥν τὸ ἵταλικὸν πλοῖον, μὲ μεσίστιον τὴν σημαίαν, ἀπῆρε τοῦ λιμένος Πειραιῶς. ἦτο ἐκτάκτως θλιβερά.

NEA BIBLIA

Ο ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ καὶ αἱ ἀλυκαὶ τῆς Ἐλλάδος ὑπὸ Ἀνδρέου Κορδέλλα. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΕΚΤΗ ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ τῶν ἐν τῷ Φεδερὶ Ἀθηνῶν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1901—1902. πεπραγμένων. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΧΕΡΤΣΒΕΡΓ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κατὰ μετάφρασιν Π. Καφολίδου. Τόμος δεύτερος, τεῦχος τρίτος. [Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ ἀριθ. τεύχ. 171.] Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΛΟΜΙΑΝΣΙΝ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΑΙ ΤΑΡΑΧΑΙ, ὑπὸ Ιωάννου Π. Καρδαμάτη. Ἐν Αθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ τοῦ διοικοῦ συμβουλίου τοῦ νοσοκομείου τῶν παιδῶν ἡ Ἅγια Σοφία περὶ τῶν πεπραγμένων τῶν ἐτῶν 1900—1901. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΕΚΘΕΣΙΣ τῶν πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις Μονασκοῦ καὶ Δραματικοῦ Συλλόγου ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου 1900 μέχρι 31 Αὐγούστου 1901. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ὑπὸ Δ. Π. Παξιμάδα (Ἀθῆναι 1902 τυπογρ. Ἀνέστη Κονσταντίνουδι).

ΜΑΞΙΜΟΣ Δ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ, συμβολὴ εἰς τὴν Κρητικὴν ίστορίαν 1902 τυπογρ. Ν. Ταρουστούλου.

VIGILIA DI NOZZE, Carme di Guglielmo Felice Damiani (Morbergno 1902).

ΤΟ ΔΕΝΔΡΟΝ ὅπδ Π. Π. Γεργογιαδου (Σύλλογος πόδες διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων).

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣΙΟΥ ὑπὸ Ἀντωνίου Μάτεος (Σύλλογος πόδες διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων).

ΠΕΡΙ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ ὑπὸ ἐκπολιτιστικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἐποιησίας ὑπὸ Παντιά Μ. Καρδάλη (Ἀθῆναι 1902 τυπογρ. Γ. Σ. Βλαστοῦ).

ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ, ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ (Ἀθῆναι 1902 ἐκδόται Μπέκ και Μπάρτ, Ιον, Σον και Ζον φυλλάδιον, ἔκστοστον φυλλάδιον λεπτά 80).

Οἱ κ. Μπέκ και Μπάρτ ἀνέλαβον τὴν ἔκδοσιν συμπληρώματος τοῦ Εγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ τοῦ δημοσιευθέντος μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1881 και 1898. Τὸ συμπλήρωμα θὰ περιλάβῃ τὰ νεώτερα συμβάντα, τὰς τελευταῖας ἀπογραφάς τοῦ πληθυσμοῦ, τὰς νεωτάτας ἀνακαλύψεις και ἐφευρέσεις, ἄρνησα παραλειφθέντα εἰν τῷ κυριώφ έργῳ, διόδωσιν ἐσφαλμένων και βίους και ἔογα συγχρόνων Ἐλλήνων.

Η ΑΓΙΑ ΠΟΛΙΣ ὑπὸ Σ. Π. Λοβέρδου. (Ἀθῆναι 1902 ἐκδότης Ιωάννης Δ. Κολλάρος, βιβλιοπωλεῖον τῆς Εστίας σχ. 16ον σελ. 410 δρ. 1.50).

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Εἰς τὸ 40ον τεῦχος :

σελ. 102, στήλη β' στίχος β' ἀντὶ τοῦ Σολωμοῦ μας γράφε: τῆς Συλλογῆς μας.

σελ. 105, στήλη β'. στίχ. 36 ἀντὶ δύναμι γράφε: δο-κιμῆ.

οει. 109 στήλη α' στίχ. 17 ἀντὶ συνείδησι γράφε: συν-αίσθηση.

σελ. 113 στήλη β. στίχ. 7 ἀντὶ διακρίνει γράφε: μᾶς διακρίνει.